LUCIAN FILIP

ADAGIO PENTRU OAMENI BLÂNZI

2015

SIBIU

ISBN 978-973-0-18414-3.

ADAGIO PENTRU OAMENI BLÂNZI

(Andante, deci, destul de rar, liniștit.)

Atinși de fericire, aceasta învăluie și îmbrățișează tot ceea ce există. Chiar și o frunză galbenă de toamnă, ce stă să cadă.

*

Cum se oferă nepământescul în albastrul înalt al ochilor ei și în șuvița blondă, împletită și adusă discret pe un umăr! Stă pe un scaun și privind către tine, nici nu pare să își dea seama ce spectacol este în această încremenire.

*

Ce ciudată este prima întâlnire dintre doi oameni, având ceva de început de lume...pentru cei care vor să îl vadă. Indiferent de ceea ce urmează, sub semnul hazardului, sau în absența lui, există acel mister dulce și tainic al începutului.

*

Acordul cu noi înșine prefigurează acordul cu lumea. Dacă nu cumva este unul și același lucru. De aceea, dacă te poți accepta, cu bunele și relele tale, s-ar putea să te accepte chiar și instanțe mai înalte. Altfel, concluzia este o grozăvie. Pentru tine ,ca posibilitate de desființare, sau pentru alții, atunci cînd amâni deznodământul, semănând dihonie în ceilalți.

*

Blândețea oalei de lut și a celei ce își bea dimineața cafeaua, ținând-o în căușul palmelor, face ca frumusețea să fie cea mai darnică în a ne ajuta, neștiut și subtil, să ne ridicăm la ceea ce este mai presus de fire. Este și cea mai puțin aristocrată, chiar dacă ar trebui să fie doar apanajul celor nobili.

*

Stranietatea celui care a fost, și care nu mai este. Sau a celui care este, și nu va mai fi. Te întâlnești cu cineva, astăzi, sau o viață întreagă. Și afli din ziare, de la prieteni, sau, de aiurea, că s-a prăpădit și că a fost înmormântat în cutare loc.

*

Dacă în sus filosofia, uneori, se apropie sfios de Dumnezeu, în jos, își găsește obștescul sfârșit și își dă, în modul cel mai drăgăstos ,suflarea în ambiguitate și artă.

*

Ca și viața, tot ceea ce este bun tinde spre tăcere. Și iubirea, bineânțeles.

*

Iubirea este dincolo de bine și de rău. Dar este fermecată ca o fântână de apă vie, din adâncul căreia avem viața, deci lumea, apoi altă lume, și altă lume...

*

Unii nu mai așteaptă "Viața de Apoi". În fiecare clipă încep o viață nouă. Asta să fie "Eterna Reântoarcere"?

*

"Judecata de Apoi" nu des-ființează tocmai viața ?

*

În clipă totul este unic, bun, irepetabil și etern. De aceea, poate este o greșeală încercarea de a trăi un timp prin altul și ,deci, de a face irepetabilul, repetabil. Ceea ce este imposibil și, cel mai adesea, izvor de suferință. Bunăoară , ne facem iluzia că putem repeta , peste ani, o iubire din trecut, cu aceeași persoană. Pentru cei mai puțin înțelepți, sursa neânțelegerii se găsește în amăgirea că intensitatea unui moment unic, poate fi extinsă asupra unei vieți. În istorie, cei cărora le-a reușit o revoluție , într-un anumit moment de grație, constată cu stupoare că, de oricâte resurse ar dispune, nu mai pot reedita isprava din trecut. În artă, o pictură este fadă și artificială, sau o copie, dacă se pornește de la premisa falsă că aceleași culori, vor produce același rezultat, fără să se ia în considerare magia momentului unic.

*

Fenomenologia mortului.Cei care își fac morminte ,și își mai scriu și numele pe ele, se îngroapă de vii. De parcă nu ar ști că până și mormintele se schimbă la câteva zeci de ani...

*

Alb și Negru. De două lucruri îi era, cu deosebire, groază ...de medici și de preoți. Primii, în alb, îl duceau cu gândul la patul de spital, unde cândva ajungem. Pe ultimii, în negru, îi asocia cu mirosul de crizanteme, cel de vin presărat, lovituri puternice de ciocan și niște oameni indiferenți ce răscolesc pământul. Unde cândva ajungem.

*

Dacă moartea nu se trăiește pe propria" piele", ea nu există. Decât, doar, ca ceva de neânțeles, ce îi atinge numai pe alții și, nici chiar pe ei, dacă din cauza timpului urât nu reușim să mergem la înmormântări.

*

De ce nu poate cineva să fie fericit doar pentru că există? De ce nu beatificăm existența? Sau, în tămâia de la liturghie, asta se face? O sărbătoare a lui aici și acum...

*

Cum perioadele de timp își au și ele relativitatea lor, de ce o atingere de mână, nu ar putea să fie cât o viață întreagă? Sau, chiar mai mult.

*

Majoritatea oamenilor nici nu au timp să se întrebe dacă viața merită să fie trăită sau nu. În schimb, toți își doresc să fie fericiți.

*

Nefericitul se simte îngropat de viu în existență.

*

Suferim și murim pentru că nu știm să fim fericiți și nemuritori. Ca și cum, nu am avea timp și răbdare să îl ascultăm la infinit pe Mozart. Și în infinit...

*

Mic tratat de nemurire...cei fericiți sunt nemuritori. Atingerea în extaz a fericirii relevă integral existența. Sau dizolvarea existenței în ființă este aceea care produce fericirea.

*

Fericirea nu este o stare psihologică, menită să cârpească invaliditatea și mizeria lumii. Ea nu umple nici o spărtură din existență. Este un moment de grație al totalității, care ajunsă, ca atare, la sine, își celebrează finalitatea, scopul pentru care lumea, ca interludiu, se justifică. E anularea contradicției funciare din inima existenței. Momentul când se zdrobește capul șarpelui, căci lumea poate fi interpretată ca fiind și o etapă de depășit, în atingerea transcendenței, prin fericire. Datorită ei, cel mai mărunt om are parte de gustul transcendenței și de intuiția afectivă a absolutului.

*

Lipsa de frică este semnul existenței ce se trăiește pe sine.

*

Oricum, cei fericiți trăiesc mai mult, în cele mai superficiale și mai adânci înțelesuri...

*

Nemuritor și veșnic este cel ce reușește să se perceapă pe el ,și tot ceea ce există, ca fiind nemuritor și veșnic. Tot ceea ce atinge este vrăjit de tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.

*

Trupul cu frica sa de boală și de moarte este primul obstacol în calea revelației absolutului, dar și prima treaptă fără de care nu am avea intuiția celor mai presus de fire. El este anticamera nimicului, a absolutului, a nimicului, a absolutului...

*

Abstracția. Cu credința în nemurirea noastră începe Lumea. Și cu necredința în ea, facem loc timpului, bolii și, în cele din urmă, morții, ce semnifică dispariția Lumii.

*

Renașterea este o stare de spirit ce se bucură de simpla existență. Un fel de mirare filosofică, dar care se adresează emoției și nu rațiunii.

*

Cineva ne-a învățat odată că este în putința noastră ca, în fiecare moment, să le vedem pe toate ca fiind frumoase, bune și drepte. Și că este suficient să aflăm asta, ca să ajungem fericiți și să ne găsim fiecare împărăția. I-au pus pe cap o coroană de spini.

*

Voia să suprime golul dintre om și Dumnezeu...Pășea pe ape...

*

Un Iov în San Francisco...avea peste 40 de ani...casa lui era o cutie de carton mai mare, în care ghiceai, aruncate de-a valma, haine, dar și alte ciudățenii, mai mult, sau mai puțin, necesare. Acest univers ,redus, era înfrumusețat de niște flori păstrate într-o vază ,improvizată dintr-o jumătate de sticlă de plastic. Spunea trecătorilor curioși, care se apropiau mai mult de el, că încă este disponibil pentru a fi adoptat.

*

Tot copilăria atinge în modul cel mai delicat nemurirea, cu spectrul morții aneantizat de joc. și clipa cea mai pură.

*

Până la urmă, la asta ajungem : la entuziasm și la a nu ne pierde zeul din noi. Pierdere ce ar putea însemna, a fi pierduți.

*

Bucuria copleșitoare a vieții ar trebui să fie și un efort de înțelegere și de voință.

*

Ce este esteticul, dacă nu firescul ridicat la rang de normă ? Stilistică, atunci când este vorba de scris, și ,existențială, atunci când este vorba de aristocrație.

*

La scandinavi, căldura și simțămintele cele mai alese au fost mutate ,cu parcimonie, de către gheață și întuneric, în candelabrele somptuoase din localuri, și în cele mai discrete cute ale sufletelor lor. La care, dacă ajungi, găsești cele mai frumoase nuanțe de albastru, verde și mov, pe care numai oalele turcilor și Mediterana le mai păstrează.

*

Catedralele sunt acele locuri în care piatra îl sublimează pe "a fi".

*

Istoria rămâne în afara sensului ce i se dorește imprimat, așa după cum, spun unii, lumea nu este în sine nici bună, nici rea. Ea este mai aproape de noi ,și mai la îndemână, decât ne-am putea închipui. Și, în aceeași manieră, mult mai departe. De neatins.

*

Avem tentația de a percepe disproporționat de grandios o bătălie, o lovitură de stat, o școală de pictură și, de ce nu, chiar o personalitate.

*

Tot politica este destinul, dar cum , "serviciile" au ajuns să fie politica, ele sunt și destinul. Istoria se va scrie prin consultarea arhivelor secrete. Altfel, chiar ajungi să crezi că cine știe ce mișcare de stradă, sau personalitate, a dat jos cine știe ce guvern.

*

Primii președinți americani, unii "părinți fondatori" au părăsit Casa Albă mai săraci și, se pare, fără dinți.

*

Legea Morală pune bazele unei națiuni. Și duce acea națiune până la stele. Sau, cel puțin, la Lună.

*

Chiar și acum istoria se mișcă în liniile subtile trasate, cândva, de o mână de puritani, care erau departe de a intui anvergura întreprinderii lor.

*

În Hamilton se adună esența geniului american.

*

Atunci când scrii, ar trebui să te izolezi de lume, precum Colegiul Cardinalilor atunci când îl alege pe Papă.

*

S-ar putea ca din ceea ce s-a scris la noi după 1989, viitorul să nu îi rețină decât pe Alexandru Paleologu și pe Nicolae Steinhardt. E mult, e puțin...

*

Nu poți să clădești doar pe rațiune. A fost greșeala unei secte, a unui secol, și apoi a altor secole. Ce au sfârșit în teroare.

*

Insuportabila ușurătate a politicii de la noi.

*

Eminescu...un nordic, aruncat de soartă prin Valahia.

*

Poate Iuda să se justifice invocând stilul? Un scris acceptabil anulează turnătoria?

*

Demnitatea anticului în fața morții: Cicero, faimos pentru curajul său civic, dar fără curaj fizic, în clipa morții, își întinde capul afară din lectică, pentru a-i fi retezat.

*

Mari isprăvi au avut începuturi obscure. Se putea altfel ?

*

Ce este intelectualul la noi? Intelectualul român este, adesea, o lichea. Și el...și el. Mai ales el. De aici și până la înțelegerea față de omul de rând, nu mai este decât un pas.

*

De ce să nu se umilească un critic literar pe lângă un proaspăt parvenit? Mai ales când o face în numele unei așa-zise inteligențe, dar care îi dă, în fapt, măsura inculturii și a prostiei.

*

După toți isteții și descurcăreții, de care te lovești la tot pasul în țara asta tristă și comică, nu va rămâne, firește, chiar nimic.

*

Civismul a flatat lașitatea unora , și mai puțin neâncrederea în politică.

*

Nihilismul, ultima credință ? Oricum, pe viitorul mare reformator ni-l putem imagina ca fiind foarte vesel și cu totul dedat plăcerilor lumești.

*

Formația clasică a liderilor Revoluției Americane a fost aceea care i-a ferit pe aceștia de excesele și, în fond, de ratarea din alte revoluții. Este greu să nu simți armonia și grandoarea Partenonului în Constituția Americană.

*

Paleologu și Pallady...Linia spiritualizată a amândurora. Absența încrâncenării, a pastei groase. Detașarea. Lenea.

*

Hamlet și Oblomov se mișcă în infinitul prost al lui Hegel. Dar Hamlet ,deși măcinat de hăul lui Parmenide, cu limbă de moarte își lasă regatul moștenire omului de acțiune, ce își trasează singur limite. Indiferent cît de precare.

*

Deasupra oceanului, venind din vest și din noapte cu un avion, dacă toți ceilalți dorm, în momentul în care întâlnești lumina soarelui, poate din cauza oboselii sau a unei mari singurătăți, totul are ceva religios.

*

Tot caracterul este destinul și la popoare, nu doar la oameni. Fără caracter, ne pricopsim cu popoare fără destin.

*

Să nu lăsăm buruienile să ne năpădească numele și destinul.

*

În politică nu poți să fii mai puternic decât ești în realitate. Mai devreme sau mai târziu, echilibrul se rupe în favoarea sau defavoarea ta.

*

În Moscheea Albastră. Mâinile duse către față ale celui care se roagă,apoi la tâmple, ca și când niște voci tainice îi fac dezvăluiri, instituie o falie, între tine și el, între el și el ,și toți ceilalți ce și-au lăsat încălțămintea afară.

*

Ceea ce rămâne în timp ,și trece dincolo de timp, implică totalitatea.

*

Regele și nobilii sunt un reproș tăcut și permanent la adresa celorlalți dar, cel puțin, îi vezi, îi cunoști și invită la emulație. Revoluțiile moderne au fost motivate și de meschinărie Problema egalitarismului este aceea că, inevitabil, îndărătul sau în subteranele lui, se insinuează șmecheri care ,departe de lumina soarelui ,se doresc a fi tot ceea sunt monarhul și aristocrația. Dacă nu mult mai mult de atât.

*

La crepuscul, Jefferson, cel pentru care toți oamenii erau creați egali, era preocupat, cu deosebire, de problema apariției unei aristocrații naturale. Exista riscul ca egalitarismul să sufoce din fașă ceea ce era mai valoros în noua națiune. Schimbul de scrisori cu Adams stă mărturie asupra acestui fapt. Preeminența juridicului, Înalta Curte de Justiție și drepturile statelor au fost corectivele aplicate de Madison unei democrații care ,poate și ea să fie dictatorială când încape pe mâna demagogilor sau a sforarilor. Este aici și o reverență îndreptată subtil și tăcut înspre Platon.

*

Și în biserica din Cisnădioara stă scris "Gott ist die Liebe"... pe un lemn vechi, de un purpuriu decolorat prin trecerea anilor. Cu acel "Eu Sunt Cel Ce Sunt" acolo chiar se adună preaplinul ființei, transfigurat într-o beatitudine, ce ar putea fi aproximată în bănuiala că fără iubire dăm târcoale neantului.

*

Pe "celălalt" îl descoperi numai după ce ai trăit în spectrul și pustiul singurătății absolute.

*

Cel mai însemnat ministru al Mariei Tereza, Kaunitz, nu lua parte la înmormântări și a interzis categoric ca în prezența lui să se vorbească de moarte.

*

"În dragoste cu noaptea... "...și mormântul lui Robert Kennedy...o cruce albă, mică, fără nici un nume pe ea, așezat pe o colină blândă, acoperită de iarbă, verde-verde, și la mică distanță de fratele său.

*

Numai Dumnezeu le poate înțelege, uneori, pe femei. Deși, este probabil că, și el se mai încurcă uneori. Din fericire.

*

Burțile imense ale preoților fac dificilă plecăciunea în fața lui Dumnezeu. Și a celor mulți care au nevoie de el.

*

Întâlnirea omului providențial cu alt om, cu un partid, sau un popor, este, și ea providențială și, aproape un miracol. Ca și doi oameni ce se regăsesc într-o iubire.

*

Doar coborând pe Whitehall, de la nord la sud, simți voința aplicată metodic pentru crearea celui mai mare imperiu.

*

Are dreptate Dostoievski atunci când consideră socialismul un rezultat al catolicismului? Căci calvinismul și puritanismul sunt cele care au dus regalitatea către butucul călăului, rupând-o de transcendență ,pentru a o atârna de popor. Deci, de ziare, televiziuni și emisiuni-concurs.

*

"Psiholog blestemat" îi aruncă Stavroghin lui Tihon, cutremurat de scârbă , dar mai ales de frică.La începutul întâlnirii, Diavolul îl avertizase pe pustnic, că nu suportă psihologii. Cea mai sigură cale de a alunga dracii este aceea de a le ridiculiza percepția pe care o au despre ei înșiși.

*

Dacă Napoleon ar fi părăsit Moscova mai devreme și s-ar fi îndreptat către Sankt-Petersburg, am fi fost, poate, scutiți de două secole de convulsii sociale, două războaie mondiale și șapte decenii de comunism.

*

Are moartea în el. Îl privesc ca pe-o arătare venită din primele zile. Mă întreb, cercetându-i atent trăsăturile, zăbovind nesățios asupra fiecăreia în parte : când acesta nu va mai fii, ce înseamnă că a fost? Prezența asta fizică, stânjenitoare pentru un interlocutor? Capul pleșuv, privirea în gol?

*

Același ritual. Îl vezi zilnic, trăiești permanent pe lângă el, îți face bucurii sau șicane, pentru ca odată să-și încheie reprezentația cu o sfâșiere în sufletul celorlalți, după care nu mai este nimic. Adică, exact ca înainte. Te întrebi, ce nu mai e de fapt?

*

Poetul ratat, văzut de o pensionară... "E prăpădit rău. Slab ca un schelet. Mănâncă pâine și iaurt. "

*

Pășește pe lângă mine. Intuiesc finalul și acesta ,cu implacabilul său, luminează miracolul efemerului. Dureros, încerc să îmi întipăresc bine fiecare trăsătură, căci odată nu va mai fi. Chiar așa, ce înseamnă a fi? Expresia sa? Spiritul său? Ne obișnuim cu ele, le considerăm veșnice și peste ele vine un alt fel de veșnicie. Cu totul. Cea dintr-un deal cu pământ galben, de pe care, până departe, vezi toată frumusețea lumii.

*

Levin, înainte de cununia religioasă, îi mărturisește preotului că nu crede în Dumnezeu.Acesta din urmă, netulburat, și ușor plictisit, îl întreabă la rându-i cine a făcut cerul, soarele și stelele, dacă nu Dumnezeu. Levin concede că, în fond, preotul are dreptate.

*

Sunt gesturi mărunte, ale unor oameni mărunți, care spiritualizează cât o slujbă ținută în biserică. Bunăoară, o figură colțuroasă ce taie pâinea făcând, tainic și umil, semnul Fiului Omului.

*

Dacă istoria a admis și "animale de povară" la distanță de "seninătatea grecilor" și exigențele patricienilor romani, atunci ea trebuia să facă loc și unei doctrine a celor obidiți.

*

Simți câteodată în trup și în toată ființa, cum urcă o nevoie lăuntrică, imperioasă, de "ceva" care te tulbură și te suspendă, pe moment. Fundamentele, toate, par să se surpe. Rătăcești pe străzi obscure, întunecate, urmărit de ploaie, vânt și nenoroc. Vezi un cerșetor adunând bănuți, auzi în depărtare niște tineri ce petrec și oprești, oprești, oprești, în gând, ceasul în care te-ai îndrăgostit iară.

*

Mai aproape de nopți albe, turla aurită a catedralei Uspenski din Helsinki, după ploaie, parcă este în flăcări.

*

Istorie sentimentală a revoluției...În gara din Cracovia am văzut un afiș cu Lech Walesa și "Solidaritatea". Textul sugera ceva de genul "Așa a început totul" și era urmat de căderea comunismului în Ungaria, Germania de Răsărit, Cehia...Lipsea România.

*

Thomas Mann în "Doctor Faustus" conferă Occidentului Forma, iar Răsăritului, Conținutul. Bănuiesc că noi am "intra" la Conținut. Dar, în aceeași carte, mai lasă loc pentru o idee : după spanioli și francezi, în secolul 20, era rândul germanilor să reprezinte Europa în lume...

*

Maniu, cu intuiția sfârșitului, vag obosit, și fără prea mari iluzii istorice, prezicea că dacă rușii vor câștiga războiul, influența lor, oricum , ar fi fost vremelnică din cauza absenței disciplinei administrative...

*

Prezentului nostru politic și, deci, viitorului îi lipsește acordul cu totalitatea. De unde lipsa viziunii pe termen lung.

*

Istorie subiectivă a revoluției române: reformele sociale și politice ajung să fie utopii și experimente sinistre, dacă nu sunt precedate de cea morală. În reformatorul religios, de moravuri, sau în mari evenimente culturale, se face ceea ce, destul de confuz, se cheamă revoluție.

*

Pentru unii, tranziția de la comunism la postcomunism, a fost un fel gulag al sufletului.

*

Dacă televiziunile au luat locul sinagogilor, prin fler și instinct , mass-media se ipostaziasă într-un soi de "religie" pentru omul comun al timpurilor noastre.

*

Infailibilitatea psihologică a ziarelor este măsurată de tiraj, iar a televiziunilor de rating.

*

www...cea mai bună dovadă că Platon a avut dreptate. Internetul verifică Ideile lui Platon, care sunt peste tot, necondiționate de spațiu sau de timp.

*

După unele surse, Nietzsche și-ar fi pierdut mințile, pe o stradă din Torino, agățat de gâtul unui cal ce fusese bătut sălbatic cu biciul de un birjar. "Antichristul" încheia visul lui Raskolnikov, cel cu mârțoaga biciuită și apoi omorâtă cu un drug de fier. Atunci, în delir, se credea Dionysos și Iisus.

*

Taina lui Nietzsche: nihilist obsedat de sfințenie, mistic al neantului, apostol al vieții.

*

Există o coincidență frapantă între tensiunea și exigențele pe care protestantismul le impune omului și idealul de infinită autodepășire și proiect deschis la supraomul lui Nietzsche. Cel puțin pentru psihanaliză, acesta este un subiect de dezbatere: nu sunt puține atacurile violente ale gânditorului german împotriva lui Luther, a pastorului protestant și a Reformei, ca și strămoși ai filosofiei clasice germane. Tatăl lui Nietzsche a fost pastor protestant, dar, în cele din urmă, autorul "Antichristului" a fost pus în pământ în curtea bisericii din Rocken-bei- Lutzen, alături de Carl Ludwig Nietzsche.

*

Trupul este mai mult decât ceea ce este.

*

Trupul este o formă camuflată de "plimbare" a transcendentului prin biologic.

*

Două partide: alunecare a socialului de la unii la alții, iar, între ei, poporul, eternă victimă colaterală.

*

O fantomă mai bântuie prin Europa de Est...cea a lui Stalin, căci din 1989 și până în prezent s-a făcut tranziția de la mișcări anticomuniste la structurile de coerciție care, acum, sunt statul postcomunist.

*

Privirile celor ce țineau discursuri, alunecau ironice peste mulțime... "Vin aici să ne ridice deasupra lor, în timp ce ei sunt rupți de foame".

*

Idealistul... "Eu merg pe calea îngustă a vieții, pe care pășesc aleșii și ratații".

*

Este egoismul justificat atunci când este vorba de iubire, creație sau istorie? Mai este el egoism, sau doar un cuvânt la îndemâna celor ce sunt în afara lor?

*

Despre recuperarea divinului din om. Când zeul din noi vede lumea, ceea ce se întâmplă prea rar, urâtul, răul și injustul ajung frumoase, bune și drepte. Atunci suferința ajunge fericire și lumină incandescentă, iar moartea se retrage instantaneu, făcând loc infinitudinii.

*

Este Diavolul neantul? Cum se împacă asta cu perplexitatea lui Hegel în fața lui "Sein ist Nichts"?

*

Jyvaskyla și Secretul lui Da Vinci.Trebuie să stai, singur și izolat, în Nord , atunci când încep ploile și ziua este de câteva ore, pentru ca să înțelegi mângâierea, blândețea și eternul feminin, din roșul brun, negrul cald și cerul din spatele ei, al Monei Lisa dintr-un poster, aflat spre vânzare. Doar atunci și acolo, am aflat de ce, pe bună dreptate, este această pictură atât de specială. Pentru că intuiția oamenilor a așezat-o dintotdeauna, acolo unde îi este locul. Este cea mai blajină și mai tămăduitoare dintre toate operele de artă. Ea oferă acel lucru după care tânjesc toți oamenii, dar absolut toți, chiar și cei mai puternici. M-am pierdut într-o dupăamiază, în care noaptea se lăsase deja, printr-un supermarket, ce îi adună pe străini. E, poate, cel mai pustiu loc din lume. Am început să răsfoiesc pliante mari cu reproduceri și am descoperit, parcă, pentru prima dată pe cel mai cunoscut dintre toate chipurile lumii, zâmbind tainic , complice, și numai

mie. S-a apropiat cu multă blândețe, așa cum, doar oamenii care țineau la noi o făceau, în zilele fără de griji ale copilăriei când ne loveam de ceva, și întotdeauna se găsea cineva ca să ne șteargă lacrimile de pe obraz. Nu mă mai mir că Leonardo a purtat după el, până la moarte, această pictură.

*

Importanța liniei melodice la suedezi este rezultatul unei tradiții, al celui mai aristocrat instinct protejat în Europa. Nobilimea suedeză a fost cea mai exclusivistă și a reușit să inducă tabieturile sale, cel puțin, în restul națiunii. Omul obișnuit din Suedia este mai aristocrat, comparat cu europeanul de rând.

*

Aparține viitorul , "Nordului" după ce toată gândirea secolului 20 a proslăvit "Sudul" ca pe o revenire la clasicism ?

*

În religie, filosofie, statalitate și artă, modelele ne sunt date și acum de ceea ce apele calde ale Mediteranei au atins blând cândva.

*

Stockholm, cu răceala și distanța sa, este cel mai aristocrat oraș din lume.

*

Ce a fost, este, și va fi Europa? Demers subtil și abreviere a tot ce a fost, este, și va fi, în afara ei.

*

Lupta împotriva politicului...semnul viitorului și profeție a ceea ce va veni.

*

Biserica precum poporul, iar poporul precum Biserica .

*

Popoarele, aidoma oamenilor. Unele, rafinate de timp și tradiție sau cizelate de religie, îl reprezintă în rândul popoarelor pe nobil. Alte popoare, ca întreg, reprezintă în lume gloata.

*

Multă vreme societatea europeană a fost "controlată" de preot. După aceea de scrib, de funcționar și de avocat...Acum începe "domnia" informatorului și a informaticianului, a sacerdotului cu laptop.

*

Religiozitatea se va muta din biserică în mass-media și va naviga pe ape virtuale, într-o încercare de a sparge solitudinea, nesiguranța și nevroza.

*

Tăcerea reprezintă pentru om, viață și iubire, ceea ce reprezintă pentru filosofie. Și are cam același sens pe care îl primește linia pentru culoare, golul pentru piatră sau absența cuvintelor pentru poezie.

*

Stilul aforistic este nelimitat, asemenea unui om pentru care ceea ce nu spune, este mai important decât ceea ce spune. Și trebuie mereu să se constrângă pentru asta, să țină sub tensiune ceea ce este mai bun în el. Misterul și esența eternului feminin se "predau" și se revelă, poate, mai degrabă, în fața tăcerii, decât a vorbelor

*

Un om trebuie privit, precum o operă de artă, de la distanță. În timp și spațiu.

*

Viena, unde înalta aristocrație era crescută și educată la iezuiți, a câta Romă a fost ?

*

Sunt catedrale gotice care, încă din secolul 13, anunță "Războiul de 7 ani".

*

Bach, de Crăciun, reverberat și fragmentat de piatra rece, ajunge muzică aforistică, redusă la ultimele consecințe, ce ne aduce o dulce transcendență în suflete.

*

Cezanne, cu a sa formă dată de plenitudinea culorii, a înțeles cel mai bine limita.

*

Finlandezii, popor dionisiac, clasicizat de "liceul" lui Aristotel. "Pâcla Nordului" a ajuns tot mai mult un resentiment, al celor ce nu își pot gestiona la fel de bine educația, sărăcia și boala.

*

Nordul întâlnește Sudul în pantele line din clădirile albe ale lui Alvar Aalto, încadrate de zăpadă și lumina polară.

*

Wittgenstein care s-a apropiat de religie dinspre filosofie, nu sfârșește cumva prin a fi mai mistic decât Eliade, care a început cu empiria sacrului?

*

În politică, precum în filosofie: mai bine îți propui să rezolvi probleme mari pentru timpul tău, decât să te pierzi în măruntișuri. Chiar dacă tocmai acele fleacuri vor fi cele care ne vor împiedica să ajungem la înălțimi. Dar a ne asuma mize mărunte, nu doar că este nedemn, dar înseamnă a ne recunoaște pigmei înainte de a porni la drum.

*

Există căderi și slăbiciuni. Important, însă, este ca viața să fie, pe cât posibil, un întreg, să aibă totalitate. De acolo, se poate vorbi și de destin.

*

Atunci când citești presa din România rămâi crucit să realizezi câtă zarvă este acolo, pentru aproape nimic. Titluri bombastice sau subânțelese, zâmbete răutăcioase și anateme, din care, de regulă, praful se alege, pentru că nimic nu se schimbă.

*

Rezistența prin cultură...un fel de a îngropa o țară, nu doar politic, dar și cultural, pentru că un anume abandon se explică prin firimiturile căzute de la masa unui regim trecut, și prin minciuna de sine, ce rămâne mai mare decât altele.

*

"Never explain, never complain" prin care regalitatea își justifică atitudinea, poate să fie formula unui stil în literatură. Dar chiar și această justificare este prea mult, deja, căci este un fel de explicație.

*

Ca să pricepi Sibiul mai bine, ai nevoie de Imperiul Habsburgic.

*

Un pod prea îndepărtat. Un pod obișnuit și mai mic decât te-ai fi așteptat. Orașul pustiu, străzile pustii, oamenii pustii. Îți arată, cel mult plictisiți, locul cu pricina.

*

Uneori, ce ne-am face fără telenovele, viață mondenă, bârfe și alte nimicuri? Cum să te gândești în permanență la Nimic?

*

Dacă din secolul 18 naționalitățile au dominat Europa, secolul 21 s-ar putea să fie cel al limbii latine și al Imperiumului.

*

Am primit Europa prin Austria. Apoi prin Franța.

*

Numai în America, dacă îți lipsește Europa, ajungi să o înțelegi pe ultima.

*

Dacă la început a fost Cuvântul, cei care la începuturi l-au ales, s-au ales pentru totdeauna.

*

Predispoziția pentru filosofie și muzică poate fi așteptată acolo unde există un gust pentru nebulozitate. Ele vin din întuneric și obscuritate, trec prin măruntaiele lui Dyonisos, ajung la lumină și se întorc în întuneric și obscuritate.

*

Biserica Catolică...mariaj al pietrei cu Aristotel.

*

Oare pe cine și-l revendică Spania mai mult: pe Don Quijote sau pe Sancho Panza ?

*

Cuvântul „moarte” invocă timpul la o întâlnire de taină cu el.

*

Târâm cu noi același paradox prin istorie: poporul pare mai bun decât elita sa.

*

Un intelectual încearcă să vorbească maselor. I se urlă: "Stai Dracului jos!"

*

Una dintre tristețile hilare ale tranziției noastre e aceea că nu a existat o generație. Și aici totul a fost un talmeș-balmeș.

*

După ce Divinul a ajuns țăndări, a apărut și cubismul. Sau, a fost invers?

*

Poetul. "Iar eu îți spun că, într-o țară ca a noastră, Eminescu nu putea decât să facă foame. La crepuscul, tot ce își dorea era o mămăligă mare".

*

A ajuns nebun pentru că, prea multă vreme, de la înălțimea la care era, nu s-a sfiit să privească hăul. Până când acesta l-a învăluit ca o umbră și întunericul a coborât în cele din urmă peste el.

*

Omul simplu se cam ferește să rostească numele bolii. Și bine face.

*

Spiritul și Sabia.La origine, regalitatea se adună în preot, și nu în războinic. Înainte de Imperator, Cezar a fost Pontifex Maximus. Când regele dă altuia autoritatea sacerdotală, Cromwell, cu dispensă de la Calvin, îl duce la eșafod pe Carol I Stuart. Napoleon, produs al revoluției, resimțea dureros absența șefiei religioase. "Concordatul" și revenirea la catolicism a fost tot ceea ce a putut face. I s-a reproșat atât asta, cât și cramponarea de formele învechite ale regalității. Tot ceea ce a urmat, însă, îi dau dreptate. El nu s-a vrut șeful unei răscoale egalitare, la care l-ar fi îndrituit mișcarea ce îl ridicase. Ceea ce a "ucis" în el însuși și în fașă, a răbufnit în războaiele civile, revoluțiile și comunismul care au pustiit Europa.

*

În societăți desacralizate, analistul face loc propagandistului, propagandistul îl anunță pe conducător, ideologul pe liderul de partid și politica pe cel ce va institui Teroarea.

*

Comunism. Robespierre, preot al unei egalități, vecină cu nebunia și mistica, Pontif al Ființei Supreme, la fel de bine își putea aroga calitatea de Pontif al Terorii, în care Lenin și Stalin s-au așezat atât de confortabil. Și în care au așezat neconfortabil copilăria noastră.

*

Lupta de clasă vine din invidie. Invidia, din inferioritatea dată de bănuiala că altul ar putea să fie mai fericit decât este în realitate. Bănuiala vine din percepția unei nefericiri funciare. Ultima ar putea să fie rezultatul hăului și al neantului din noi înșine. Dacă acestea din urmă ar fi aneantizate, pizma nu ar mai vedea în egalizarea averilor soluția pentru toate relele lumii.

Sigur, acesta este lucrul cel mai dificil din lume, pentru care unii au fost ridicați pe cruce și s-au făcut imperii una cu pământul.

*

Cu distrugerea elitei a început la noi comunismul. Prin cristalizarea ei- ceea ce nu a avut încă loc- se va sfârși. Cât de departe par acum a fi principiile moralei cavalerești, atât de europeană în iubirea ei, în esența ei.

*

Noul veac ar trebui să se deschidă cu noțiunea de valoare, care convertită în social poartă numele de elită.

*

Lipsa de voință a fost ridicată la rang de catehism național.

*

Originea "ismelor" ce au răstignit secolul 20 se află în spectrul massei folosit ca "divinitate" de cei cărora le pasă cel mai puțin de ea.

*

Alexandru s-a zeificat prin Egipt, nu ca urmare al unui orgoliu pueril, ci din considerente politice. Filosofia greacă și logica lui Aristotel, ce până atunci îl ajutaseră să cucerească Asia, erau la îndemâna tuturor. Egalizau, și el avea nevoie de mai mult.

*

Cei patru cavaleri ai apocalipsei: deontologul, analistul, vedeta de can-can și patronul de fotbal.

*

Auzul, mai ideal între simțuri, face vocea cuiva mai importantă în a ne releva esența sa.

*

Muzicalitatea conturează magic nu doar poezia, ci și metafizica...deși arta viitorului pare că se îndepărtează de ele, fascinate de spiritul timpului, deci de intelect și apolinic.

*

Doinele noastre au ceva tărăgănat. Parcă târăsc ceva greu, greu, după ele.

*

Cât de stătută și obosită a ajuns intriga și acțiunea în romanul postmodern...

*

O persoană anostă este ca o carte proastă. Plictisește de la prima pagină pe care o deschizi.

*

Așa cum Ideile lui Platon au fost greșit interpretate, ca dublând realul, când, în fapt, ele sunt cu noi, la fel, nemurirea a fost ruptă de viața de aici, iar divinul a fost despărțit de om și spiritul de trup.

*

Raportul de putere este la sine acasă numai în politică. Un șef peste literatură îl trădează pe impostorul care nu se regăsește nicăieri: nici în aerul tare al adevăratei puteri, nici în cel curat al creației.

*

"Președintele" literar este un fel de ratat, atât în literatură cât și în politică- de care este mai aproape- și unde joacă mereu la două capete. Îndărăt se ghicește sluga ce adună resturile rămase de la petrecerea și masa celor avuți.

*

Un șef este impropriu printre artiști. Când un idealist planează peste ceilalți în politica mare, el este artist printre politicieni.

*

Înfiorat de modulațiile vocii este greu să urmărești firul gândurilor la o femeie care mai este și frumoasă pe deasupra.

*

Haloul auriu de sfințenie de care erau erau înconjurați oamenii în picturile din Evul Mediu Timpuriu, se regăsește în dragostea deschisă de o femeie în lume, ce este un fel de misiune atribuită ei de providență în economia generală a existenței.

*

Când o iubire se termină, lumea se termină.

*

Poezia slujindu-se de cuvânt suprimă cuvântul.

*

Privesc afară pe geam și văd o arătare stranie în iarnă: barbă neagră, părul cârlionțat negru și el, căzut sălbatic peste ochi. În picioare are niște cârpe legate cu mai multe sfori, iar în spate duce o cantitate imensă de cartoane, și ele legate. La ce i-or fi trebuind? Se oprea din când în când, pentru ca să pornească apoi mai departe. Mă gândesc cu totul întâmplător la toți prietenii mei care s-au dus.

*

Îndestularea satisfăcută, aduce și decența în consum.Vegetarianismul este tabietul și programul popoarelor ghiftuite.

*

Totul are un preț, îmi spunea un șmecher. În afară de ceea ce este neprețuit.

*

Ororile îndurate de elita românească sub comunism au fost urmate de "pușcăria morală" din anii tranziției.

*

Prea multă istețime măruntă conduce la inapetență față de ideal și, deci, la prostie.

*

Raportarea la americanism în ziua de azi este o modalitate de a te defini.

*

Popoarele muzicale sunt metafizice, idealiste și, uneori, lipsite de măsură .

*

O doamnă venită cu ajutoare umanitare împărțea bomboane rugându-se pentru pacea lumii.

*

Prin expresionism timpul deghizat în afecte devorează tradiția încrustată în pastă.

*

Cum și când să mai îndrepți literatura când urmărești doar gologani ?

*

Este suficientă proiecția imaginară a ultimei ipostaze a cuiva, pentru a resimți milă față de el, față de noi, și față de tot, în general.

*

Popoare și partide .Nu pot duce un gând până la capăt, așa cum nu pot duce o alianță până la capăt.

*

Avea ce avea cu țăranii. Îi făcea pe toți țărani deși, culmea, era plecat de la țară.

*

Pentru că Dumnezeu putea adăsta într-un trup de om, a fost ridicat pe o cruce.

*

Renașterea a făcut din "trup" o poveste europeană, iar protestantismul din rezerva față de el, una cu vocație transatlantică.

*

Tocmai pentru că omul nu este perfect-prima suspiciune este perisabilitatea trupului său- altceva trebuie să fie. De aceea trupul este sfânt, ca prim indiciu al divinului.

*

Tortura se exercită, în mod predilect, asupra trupului...dar vizat este altceva.

*

Plăcerea se exercită, în mod predilect, asupra trupului...dar vizat este altceva.

*

Și în sclipirea alterității se intuiește sensul totalității și al vieții chiar. De unde, al doilea imperativ, necesar pentru viața veșnică.

*

Prin îmbrățișare se gustă alteritatea.

*

O idee mare rodește doar dacă primește și trup.

*

Numai trupul spulberă divorțul instituit între idealitate și realitate. Între sfințenie și păcat. Între iubire și neant. Viață și moarte.

*

Esența nu precede existența și nici existența esența. Ele sunt date împreună, fiind , poate, unul și același lucru. Sau, ar trebui să fie. Cine, sau ce altceva, decât simple interese analitice, are tot interesul să le dezbine?

*

Într-un anume sens, toate sunt ciudate, profund misterioase, deznădăjduitor de triste și, bineânțeles, inutile.

*

Rostul unui partid este tocmai acela de a conferi trup unei idei.

*

Trupul în politică este replica organizatorică a doctrinei.

*

Era intelectual și credea că îl îngrozește moartea mai mult, deoarece avea imaginația mai bogată. De aceea îi și asocia pe preoți cu moartea, considerând că obiectul muncii lor, la asta se reduce, chiar atunci când oficiază un botez. Ce uita, adesea, era un soi de paricid, și anume, că la origine intelectualul era urmașul modern al preotului, deci al celui ce a pus mâna pe "cuvânt" ca și supliment subtil, tot al morții.

*

De ce reacțiile inimii sunt cele mai aproape de lume? Pentru că lumea își are originea în inimă.

*

Poezia și istoria. Strelnikov, în varianta mai recentă a filmului "Dr. Jivago" își zboară căpățâna, după citirea poeziilor lui Jivago. Instantaneu, sunt imagini cu dărâmarea cupolelor bisericilor de către Stalin...altfel de "căpățâni" ce și ele adăpostesc conștiința indestructibilă. Spiritul și poezia au învins iarăși istoria.

*

Tolstoi, sau nevoia și voința de a crede, de a fi moral, de a "învia".

*

Istoria și filosofia. Ce farse mai joacă și istoria spiritului! Orașul lui Kant a primit numele unui comunist rus.

*

În toiul celei mai mari crize a Republicii, când Cezar înainta impetuos din Galia în Italia, toți senatorii se dădeau de ceasul morții, mai puțin Pompei, îndrăgostit de soția sa. Cine i-ar putea reproșa ceva?

*

Folosul rugăciunii este rugăciunea însăși. Ea este îndeplinită prin simplul fapt că ne rugăm, așa cum fructul credinței, este credința însăși. Dacă credința perfectă se lipsește de muntele ce trebuie să se arunce în mare, rugăciunea se lipsește de toate acele laborioase și complicate procese sufletești, necunoscute, dar care ajung la instanțe superioare pentru noi, cei care aflăm ultimii. De aici, psihanaliza, poate, firește, specula în atâtea direcții. Diferența constă în aceea că rugăciunea din religie te pune în acord cu toată existența, pe când psihanalistul ne pune în acord cu noi înșine și cu buzunarul lui.

*

Așa cum un artist care ajunge la resorturile cele mai intime ale sale se transformă în critic de artă, la fel, rugăciunea sau actul de credință însoțite de psihologie și explicație ,își pierd ceea ce este mai important în ele...legătura cu tot. Deși, chiar și atunci, nebulosul regresează și mai adânc fără a dispărea vreodată. Lucru exemplificat cel mai bine de ritual, liturghie și act. Toți, de la cel simplu la cel elevat, simt că în ritual este cuprins totul și înțeleg totul, fără a putea converti în cuvânt și inteligibil această realitate, cea mai importantă dintre toate.

*

Dintr-un punct de vedere psihologic, moartea este frica de moarte. Moare, cel ce se teme de moarte. Deci, cel care crede în nemurire a și dobândit-o. Moartea în sine scapă câmpului vieții.

*

Religia fără taină este precum puterea fără servicii secrete.

*

Secretul este cel ce induce groaza în cei stăpâniți. Armata este pentru conflicte exterioare, externe, secundare.

*

Esența și scopul aristocrației este acela de a pierde Timpul.

*

Vinul roșu este muzical, dionisiac. Cel alb, apolinic.

*

Dracula. Scăpărare la întâlnirea mai multor culturi și civilizații antagoniste, apariție stranie între Est și Vest, Nord și Sud.

*

Cea mai de seamă creație a maramureșenilor, după descălecări, este Cimitirul Vesel de la Săpânța: mostră de veșnicie obținută prin umor.

*

Modul în care vitraliul filtrează lumina trimite și el la misterul începutului de lume, în care transcendentul își face loc în întuneric prin contraste de cobalt.

*

"Duminica Floriilor" la Sibiel, în fum de lumânare înmiresmat și printre icoanele pe sticlă ale Părintelui Oancea...siluete naive, încremenite, încadrate de auriul contururilor, fețe palide, ascetice, de un galben ca sulful, răscolite de suferință și ardoare, rădăcini întortocheate de viță de vie și ciorchini de struguri purpurii, mari, plini de must.

*

Cadența "Evangheliilor"...o poveste spusă molcom, diferită de tot ceea ce urmează în "Noul Testament" unde stilul este mai scrâșnit, revărsat, apoteotic.

*

Nebunul și Bețivul. Paradisul se poate recupera în diferite feluri, așa cum poate fi pierdut în altele. Atât nebunul cât și bețivul experimentează o tentativă de ieșire în afara lumii ,de refuz al existenței, ce induce obligatoriu primirea în alt fel a ei. Ca niște dezmoșteniți, își pierd lumea reală și proiectează un substitut, ce le permite să continue jocul vieții. Ambii dezontologizează.

*

Orășenii-.Țărani. Sfârșesc, de regulă,obscur, într-un apartament sordid, în aer închis, fără să aibă timp să mediteze prea mult la destinul lor. Doar cu o zi înainte s-ar putea să își facă probleme citadine, despre cum ar putea, bunăoară, să își ridice gunoiul din fața geamului. Apoi, în pripă, spălat până să se răcească și vârât în niște haine stinghere, așa cum i-a fost și viața, pentru ca în cele din urmă să fie urcat clandestin într-o dubă și dus în satul lui, ca să fie pus în pământul galben de unde vine și unde trebuie să se întoarcă. Stranie perindare !

*

Țărănimea cartierelor mărginașe. Folclorul, dorul și jalea citadinilor răbufnesc atunci când scurmă o palmă de pământ de pe lângă un bloc.

*

Blocurile de locuit poartă toată vina pentru ce ni se întâmplă de cincizeci de ani încoace.

*

Cum și-au pierdut țăranii pâmânturile, acum își pierd muncitorii locurile de muncă. Refac istoria în sens invers, și se vor întoarce de unde au plecat.

*

Dacă infernul este aici, cu noi, și paradisul este tot aici. Supărat pe lume fiind, este facil să constați existența infernului. Treapta superioară constă în a institui paradisul, aici și acum. Ce splendoare !

*

Lumea este cum este. Sensul ei, deschiderea în ea a celor înalte, vine din om, și din ceea ce la om se sublimează prin divin.

*

Există oare un sens mai înalt al picturii, decât acela de a prinde pe pânză lumina dinlăuntru ?

*

Acum parcurg un moment straniu de fericire, străfulgerată de lumina, ce unduios dansează prin încăpere, strecurată de tremurul copacilor din fața geamurilor.

*

Fenomenologia fericirii. Fericirea îl face pe om bun. Trăirea încercată în fericire, căldura iradiantă ce îl cuprinde pe cel ce o parcurge e unică, fantomatică.

*

Frica este semnul cel mai la îndemână asupra imperfecțiunii noastre.

*

Postmodernismul. Ultimul act, obosit și rafinat, al absurdului de după al doilea război mondial.

*

Neabdicând de la trancendența lor, se agață , în fapt, de viață, iar istoria lor devine o permanentă incantație adresată vieții.

*

Golul de divin, sau de ființă, europenii l-au simțit cel mai intens, altfel nu înălțau domuri și plecau să cucerească lumea pentru a-i converti pe alții la credința lor.

*

Sensul ascuns al gloriei:de a reedita prin alții ceea ce nu pot trăi prin ei înșiși.

*

După atâtea orașe ce încep cu "new" realizezi că nici americanii nu au scăpat de tentația de a lua istoria de la capăt.

*

Originea civilizațiilor și, poate, a epocilor, se găsește într-un soi de dislocare a modului în care fusese înțeleasă transcendența până atunci.

*

Dacă cetatea, comunitatea, poporul sau socialul ajung să fie totul- iar Dumnezeu a fost și el înlăturat- omul nu mai este nimic. Dar comunitatea poate să fie și o simplă abstracție, care să încapă lejer pe mâna primului escroc, ce ne aduce nimic altceva, decât nimic.

*

Într-o localitate creștină, biserica era axul central, cel ce ancora o comunitate la tot. În vremurile noastre, televizorul i-a luat locul.

*

Siesta informațională presupune și o "asceză" dată de revenirea la carte și biblioteci. Cândva pe frontispiciul Școlii Generale din Gura- Râului, în județul Sibiu, se putea citi "Prin cultură către putere".

*

Delfi. Speciile literare sunt oraculare, degradate, mai mult sau mai puțin, din incantația inițială, ce acum se numește și poezie.

*

Afurisenia poetului damnat și flămând nu este cu nimic mai prejos decât cea a preotului. Amândouă rupte din Logos.

*

Misterios tratat despre înțelepciunea supremă. Cu greu mi-am ținut în frâu zvâcnirile orgoliului ce sta să răbufnească. Această asceză și-a avut rostul ei: acela de a primi mai bine lumea în mine însumi. Și ea pe mine.

*

Religiozitatea în forma ei cea mai pură, epurată de zorzoane existențiale, este o mistică a culegerii incandescente a clipei și a tot ce cade sub vraja ei.

*

Numai perfecțiunea existenței iartă imperfecțiunea și îi spală picioarele, acolo unde o întâlnește. Adică, peste tot.

*

Aplecarea Orientului spre miniatural și amănunt dă diferența specifică pentru Europa: vederea în mare, sinteza și un anume mod de a face filosofie.

*

Spurcatul. "Lui I-a fost anunțată moartea. Mie, însă, nu știu să mi-o fi menționat cineva și eu sunt Semnul Timpului. Dacă vrei, secolul 20 sunt eu!"

*

Mic tratat despre învierea morților și dobândirea râvnitei fericiri: Păcatul e făcut irelevant de fericire.

*

Și scrisului trebuie să i se impună zgârcenia rituală care însoțește vorbirea aleasă. La ambele, cea mai importantă este tăcerea: de la început, de la sfârșit și cea dintre cuvinte.

*

Pentru omul postmodern nimic nu mai este atins de miracol. Este prețul plătit științei și raționalității răutăcioase a lui Socrate. Dar vine un timp în care totul va fi considerat un miracol. Și doar atunci nu va mai fi nevoie de minuni izolate...când omul se va percepe iarăși ca fiind un miracol, după ce, firește, va fi trecut obligatoriu prin tot ceea ce șarpele pomului, al apelor și al pustiului, îi va fi șoptit la ureche.

*

Viabilitatea elitei americane vine din permanenta sa tendință de autodepășire...ceea ce este esența oricărei elite, neâncremenite în ceea ce timpul așează în straturi groase peste ea.

*

Ultimul dintre comuniști. Nu a înțeles că Stalin este singura consecință logică și istorică a nucleului ideatic. Că un comunism reformat este în

contradicție cu sine. Că fără teroare, acesta nu se poate susține. În sfârșit, i-au trebuit ani buni lui Gorbaciov pentru ca să priceapă că în doctrina politică creștină se regăsește condiția umană îmbunătățită a eternului uman, ce transcende teroarea. Și că toate astea cuprind povestea lui, eșecul lui și al comunismului ca întreg.

*

Presa liberă. Limbajul lemnos a tradus coșmarul ce i-a bântuit permanent pe comuniști să își asculte gândurile , bănuiala că spiritul nu poate fi îngropat și că aici se află începutul sfârșitului.

*

Timpul prezent fiind singurul trăit este și singurul adevărat, în antinomie cu cel viitor, din care se croiesc utopiile istoriei ,dar și cu cel trecut, ce scrie istoria, ambele derivate și existențial, false. Doar că nevoia unor asemenea timpuri înstrăinate se găsește în efemeritatea clipei, imposibilitatea de a defini prezentul și nevoia de a soldifica veșnicia prin proiecții străine, poate, de afecte, dar nu de intelect.

*

La pragul dintre diurn și căderea în somn, sau între somn și căderea în diurn, se conturează tot ceea ce este mai simplu, mai evident, mai clasic, din adâncimea eului nostru, așa cum, în culorile de la crepuscul obiectele și culorile sunt mai pregnante, mai bine delimitate, nedizolvate de lumina puternică a soarelui sau a rațiunii.

*

Dacă moartea nu există ca fapt al vieții, așa cum crede Wittgenstein, atunci ne-moartea, veșnicia, este sub nasul nostru.

*

Cum ajung tot cei obosiți, speriați și ofiliți să gestioneze valorile, prezentul și viitorul?

*

Esteticul precum viața. În timp, stilul ajunge să dea cel mai ușor seama de viața cuiva. De exemplu, este stufos, întortocheat și cu numeroase reveniri. Lașul e prolix, iar impostorul sufocat de neologisme. Cel ce privește soarele în față socoate ornamentul drept eschivă.

*

Postmodernismul și frica sa de ridicol este ultima suflare a "Secolului Luminilor".

*

"Cadavrul din dulap" al postmodernismului este nimicul. De aici, o "ascuțire" și rafinare a instrumentelor, până la a nu mai spune nimic.

*

Până la urmă, tot asta sunt și eu...o spune și chipul meu. Ce au fost ai mei. Chiar așa, ce au fost ei ?

*

După ce ai ajuns pe Lună, de unde poți să cuprinzi mai ușor Pământul, nu mai este de mirare că vrei să îi impui viziunea ta.

*

Rezistența pasivă. Formulă paradoxală de luptă, prin care un specific național orientat spre meditație a dizolvat un imperiu obsedat de istorie, bani, timp și latrine.

*

Revoluția română și sovietele. După ce s-a anunțat un vid de putere, s-a purces și la formarea unor "comitete" în fabrici, uzine, universități ...ș.a.m.d...

*

Va anunța oare cineva în Mileniul 3 și moartea politicii? Va reorienta asta oamenii către făgașul pierdutei lor transcendențe ?

*

Literatura, ca și viața...o încercare de a rupe cercul redundanței, clișeului, șablonului. Un efort scrâșnit de sesizare și apucare al autenticului, atunci când cei mai mulți sunt stinși prin reluarea stereotipiilor.Evitarea livrescului, deci a lumii văzute și filtrate de un altul.

*

Raportat la sat, Eminescu este Peregrinul, iar Cioran, Pribeagul, Rătăcitorul... Străinul.

*

Cel mai important moment la Eminescu este cel în care bate satele...drumul de țară, intervalul dintre sate, ca spațiu pentru o cultură itinerantă, ce, cu adevărat, ca la un zeu al satului, nu se dezvăluie, ci se arată.

*

Fundalul majestuos și mișcarea înceată, solemnă, de anvergură , vine din angajarea panoramei întregii existențe, astfel încât nimic nu mai poate să rămână banal sau trivial...în atitudine, poezie sau viață.

*

Carte românească de învățătură. "Dumenecele peste an" în bisericile de lemn de la Bârsana, este plin de moroșence cu năframe și tocuri înalte, taman venite din Vest, ce se închină la icoane și le sărută lacom cu gesturi largi, în primăveri când râul de munte și-a dat drumul iute la vale, printre pruni albiți de flori , un soare blând și cântece de maici.

*

Risipitorii. Cei care au trecut de la metafizic la raționalitate, de la Valea Viilor și Rod, la "Carbosin" și "13 Decembrie".

*

Și din prea multă demnitate a ajuns nebun Eminescu. Ce altă alternativă mai onorabilă avea ?

*

Cum te lovește transcendentul la un colț de stradă...Aproape de Podul Carol, din Praga, rătăcit , opresc două cehoaice și le întreb despre o locație. Așa mă uit mai atent la una dintre ele, care pare intrigată, pentru că a fost smulsă brutal din visarea ei. În cele din urmă, zâmbește ușor. Are o paloare neobișnuită și pistrui. Fruntea înaltă, părul echivoc auriu și ochii triști ,de un albastru atât de frumos, atât de blând, și pe care nu o să-i mai văd niciodată. Niciodată.

*

Tristețea care persistă mereu. În Auvers-sur-Oise, camera de la Cafeneaua din Piața Primăriei, a Soților Ravoux, unde a tras ultima oară Vincent Van Gogh, și unde a murit, este atât de mică, încât pe cea care este cu mine o podidesc lacrimile și pleacă în grabă . Într-adevăr, afară, dai de câmpurile și lanurile de grâu, de sub cerurile lui nesfârșite.

*

Un indiciu pentru interpretarea picturii lui Van Gogh se găsește în mărturia fratelui său, Theo, după care Vincent, în crize, avea obsesii religioase, mistice și abisale.

*

Filosofia, arta și, chiar istoria, sunt moduri aproximative de a interpreta fondul originar al omului și al existenței, divin, metafizic și abisal.

*

Și nu este locul privilegiat al divinului omul?

*

Pe la noi, adesea, este hilar să iei ceva prea mult în serios. Sau să te iei în serios.

*

Acum, parcă, nimic nu este mai prozaic și mai puțin poetic, decât cei care se vor poeți. Și nimic nu este mai puțin prozaic decât cei care se vor prozatori.

*

După cum îți primești individualitatea numai după ce ai ajuns la conștiința de tot, un popor își afirmă specificul după modul în care concepe transcendența și se raportează la ea. Tot așa, are valoare actul sau gândul ce accede la totalitate. Dar e vorba de totalitatea clipei salvată de temporalitate și moarte prin plonjarea în afara timpului.

*

Exercițiul puterii în folosul celor mulți, îi izolează inevitabil pe cei puțini de primii și singura lor grijă devine doar aceea de a rămâne acolo unde sunt. Iar istoria se constituie din efortul celorlalți de a le lua locul.

*

Să fie întâmplător faptul că cea mai perfectă tiranie din istorie a fost cizelată de un fost seminarist?

*

Destinele excepționale sunt fapte de credință, dar voința prefigurează rangul și casta. Acolo nu se intră pe scara de serviciu.

*

Avea ceva ce determina o milă sfâșietoare, mai ales atunci când dormea. Chinuit, palid, și cu o față pe care era întipărită, chiar și atunci, o suferință mută.

*

Părinții fondatori americani și-au asumat unele probleme și poveri de care i-au scutit pe urmașii lor.

*

Simțul practic american, o neâncredere funciară în sofistică, vine și dintr-o rezervă față de dispute existențiale și speculații care, dacă s-ar altoi pe malul Potomacului, ar anunța o civilizație aflată la crepuscul.

*

În linie demonică succesorul cel mai direct al Comitetului Salvării Publice este K.G.B.-ul.

*

Religiozitatea adevărată este realitate comprimată mistic, și nu o încâlceală de forme goale sau un fals sentiment al abstracțiunii prost înțelese.

*

Măsura supremă a însingurării: să renunți cu totul la sine, la eul tău, la subiectivitatea ta, până la a te confunda cu lumea, până la a ajunge lumea.

*

Există o corespondență între diferitele paliere ale spiritului și curente din pictură... memorie-clasicism, senzație-impresionism, percepție-postimpresionism, rațiune-cubism, afecte-expresionism, subconștient-suprarealism.

*

Un nucleu axiologic, moral, distilat cel mai adesea într-un fapt de credință și voință, este anterior factorului economic, atunci când se pun bazele unei epoci.

*

Fiecare popor își are și un...sentiment al politicii. Un anume mod de a simți viața publică...mai degrabă decât de a înțelege concepte. Care este sentimentul național specific românesc, căruia trebuie să i se găsească formula politică potrivită? Sau ea există , deja, în ceea ce avem?

*

Idealul este sămânța de muștar a unui partid care, dacă are parte de credință, ajunge cât o țară. Sau cât o împărăție.

*

Pentru mulți, partidele ar fi apărut în revoluții, mai cu seamă în Revoluția Franceză. Aceasta, de la un anumit moment, a părut un fenomen straniu, irațional, care i-a depășit pe toți. Dar dacă unora din Convenție li se reproșa premeditarea din cluburi, și acestea erau devansate de societăți secrete, care au rafinat tot ceea ce cu drept cuvânt cineva ar putea numi astăzi... viață de partid. Și care spun multe despre esența unui partid.

*

Sensul ultim, Legea, doctrina, ideologia de popor, ne-au lipsit...cultura mare transferată în destin mesianic. Dar se poate ca ideologia să fie o farsă, aplicată la nivel național?

*

Mulți sfinți, puțină sfințenie.

*

Își are și minciuna, adevărul ei? În ce măsură are nevoie eternul uman și de minciună?

*

Aspirația către absolut și o încecare de a ne ascunde imperfecțiunea se găsește în tentația permanentă de a considera drept adevărată o altă realitate, dincolo de cea pe care o trăim nemijlocit.

*

Știa bine că "masca morții" se așterne mai bine pe un chip neras, având în minte și fața lui Proust, trasă, pământie, obosită și cu barbă.

*

Eternitatea își primește ființă de la precaritate. Și invers. De aceea viața se justifică prin divin. Și invers.

*

Muzica se strecoară prin timp,în timp, prin noi,în noi, și prin tăcere, în tăcere.

*

Năzuința egalității...chemarea unei matrici originare...Adam redus la sine, însingurat și, cu siguranță, nu atât de fericit.

*

Îl admite capitalismul pe șarpe, încolăcit, undeva, în spatele lăcomiei de mai mult?

*

Mitridatizarea nefericirii. A te obișnui și ingurgita nefericirea în doze mici, mici, până când ajunge și ea viață, deci, un alt fel, mai subtil, de fericire.

*

Odată admisă imperfecțiunea, omul public vine cu dedublarea, crearea imperios necesarei imagini pentru altul, falsul ființial, translația din subiectivitate în zona socialului. De unde și sila neputincioasă a omului de

rând față de cel public. De unde și admirația omului de rând față de cel public.

*

Cinematograful este și varianta modernă , de secol 20, a operei wagneriene.

*

Oare cât din istoria Rusiei se datorează obsesiei de a pune mâna pe Constantinopol? Ar fi avut loc Revoluția Bolșevică fără tentația țarilor pentru acest fruct oprit ?

*

Înainte, pentru putere, se tăia, dezmembra, pârjolea. Acum, după ce oponentul este ciopârțit în mass-media, este ținut în afara pragului electoral.

*

Creștinismul catolic din cruciade a fost doctrina Europei de recuperare a ceea ce s-a pierdut după Alexandru.

*

Diferența dintre un fapt istoric ce pornește de la spirit și cultură, și o opintire oarbă de mase, este ca și cea dintre o rocă cristalină ce ne dă lumina îndărăt în mii de culori, și o mlaștină unde se îngroapă pentru totdeauna.

*

Alteritatea este cea care conturează conștiința de neam : arabii pentru spanioli, tătarii pentru ruși, danezii pentru suedezi, europenii pentru englezi, englezii pentru indieni...atunci apar miturile și marile personalități legate de ele.

*

Să fi fost internaționalele, războaiele mondiale, sau aselenizarea, preludiul dobândirii conștiinței planetare ?

*

Războiul rece a fost o confruntare între două doctrine pentru luarea în stăpânire a lumii: una de pe pozițiile unui egalitarism, speculat de o nomenklatură restrânsă și exponentul ei; cealaltă păstrând diferența, perpetuată de o elită și exponentul ei.

*

Cui va aparține Mileniul 3? Acelui continent care va crede cel mai mult în realitatea sa și în timpul său.

*

Cupola unui monument religios ,mare cât un astru, în care albastrul mozaicurilor se îmbină cu ocrul ars de soare, vine din adâncul aceluiași somnambulism al Asiei ce a ridicat imperii.

*

Istoria legată de divin și abisal sparge granița efemerului și îi deschide un hotar metafizic.

*

Nevrozele legate de sofisticarea societății civile reprezintă prețul plătit de modernitate pentru mutilările și scoaterea ochilor, la care se preta Împăratul Bizanțului, pentru a-și mai liniști din când în când supușii.

*

Multele și falsele demnități publice fac din onoare, o vorbă goală și o glumă sinistră, pentru cei care le dau și pentru cei care le acceptă.

*

Ce aer de premeditare și complicitate există în saloanele de înfrumusețare... Spațiu de cumpănă al efemerului cu eternul feminin. O realitate care pe un bărbat îl încurcă și îl năucește.Și totuși, ce alt compliment tăcut, venit din partea lor, este mai adevărat decât această minciună frumoasă! Este gândită ca o operă de artă : ea trebuie observată, dar numai până la acel punct, de la care ar fi o bădărănie să se explice totul.

*

Scrisul...sângele memoriei, vărsat pe terenul luptei cu trecutul dar, mai cu seamă, cu tine însuți. Ceea ce este cam același lucru.

*

Când statul semnifică ambiția unui popor de a fi el însuși, în unele revoluții, ce distrug state, există ascuns un mecanism de exagerare a unei vocații peste capetele altor popoare.

*

Nu ne simțim bine pe drumuri. Ducem cu noi dorul locurilor noastre. De aici, avantaje și dezavantaje: pe de o parte, nu am putut fi rupți, dislocați, strămutați ; pe de altă parte, am ajuns să semănăm cu natura de la noi, ce a ajuns, la scara unui popor, o a doua natură.

*

Cum să cucerești lumea când duci dorul împătimit al originii tale? Asta este cu atât mai valabil pentru un ardelean.

*

Turistul. Să te transpui într-un alt timp este aproape imposibil, pentru că este vorba de o altă trăire. Cât de multe și bine păstrate ar fi ruinele unei vechi provincii romane, simplul fapt că apele albastre ale portului au fost înghițite de aluviuni, face din Sofocle, în amfiteatrul de acum, cu totul altceva. Altfel, sus pe înălțimi, dacă ai șansa de a fi singur,cu un măslin, bătut de vânturi și unit cu orizontul pur, apropierea de omul antic și de zeii lui are mai multe șanse de reușită.

*

Tot logosul înfruntă cel mai bine timpul. Mai bine decât piatra sau culoarea, atunci când sunt lipsite de logos.

*

Ceea ce trebuia să apară, a apărut. Iar pentru ce nu putea să apară, a apărut omul.

*

Timpul nu poate fi decât sugerat, aproximat, sau trăit, iar atunci încetează să mai fie timp. Din fericire.

*

La Istanbul văd o mumie conservată perfect după 3000 de ani : păr, urmă de ureche, chiar și organe. Asta este, dar, omul?

*

Tentația de a confunda omul cu reprezentarea sa se deșiră în fața cadavrelor.

*

Bălcescu în lucrarea sa despre Mihai Viteazul, în paginile despre decadență, ajunge la o notă înaltă, de cadență, aproape incantatorie, unde Iliada întâlnește Noul Testament în formula istorică a grandorii românești.

*

Multă vreme istoria a însemnat întâlnirea Europei cu necunoscutul. Chiar dacă istoria începe în afara ei.

*

În vechime se evita minciuna de sine. Partid era, oricine, sau orice, se angaja în competiția pentru putere. "Luptă pentru mărire" suna , cel puțin, ceva mai bine, comparată cu clișeele actuale.

*

Timpul politic concentrează în unități mărunte, dar fatale, destine pentru o generație. Sunt momente, gesturi, reverențe, ce fac cât un veac. Scăpate, ele nu se mai întorc.

*

Transformarea în subiect civil a celor zdrobiți de stat, reduși la neputință preț de câteva decenii, este un proces laborios, dificil, ce are loc în ei înșiși. Ei întorc asupra momentului actual, într-o manieră spontană, modul în care istoria s-a răzbunat pe ei.

*

Pictori neștiuți, de micuțe biserici de la noi, și-au lăsat viața în ele.

*

Ce poate fi mai ales, în perioade de mizerie și minorat politic, decât să institui o exigență a nobleții? Cei mai mulți îi vor spune naivitate, definindu-se astfel pe ei și așezându-se acolo unde erau, acolo unde sunt.

*

Când se duc cei care ne-au cunoscut și în jurul nostru se face gol, luând din noi cu ei, înțelegem și mai bine rostul celuilalt.

*

Modul cum definim timpul, ne definește. Pentru unii el este bani. Pentru alții, meditație, sau acțiune. Pentru și mai puțini, viață, și o încercare de a ieși din timp, prin timp. Words, words, words...

*

E cu totul imposibil ca lumea să fie exact ce este, și nimic mai mult ? Da, sunt fățarnici care ne vor ispiti cu ,,Ce este lumea?,, ... Și încercând să răspunzi, rămâi fără ea.

*

Între cele două neanturi, la ce să ne oprim?

*

De fapt, cel mai greu este să te vezi de sus, de unde toate ne sunt date. Dar cât de greu ajungi acolo!

*

Filosofia este aidoma unei morți clinice, în care se spune că sufletul ajunge să plutească peste toată existența. Căci cel mai greu este să depășești prima reprezentare, cea a corpului nostru, în care suntem tentați să ne așezăm eul.

*

Politicul are o singură salvare și justificare: atunci când e impregnat de spirit și vizează spiritul. Altfel, este simplă biologie sublimată în "Homo homini... " Iar lupul apare, mai devreme, sau mai târziu.

*

Filosofia are o finalitate mare, deși mai încurcă lucrurile uneori. Încearcă să găsească o fundamentare mai mare, cel puțin vieții, chiar când bate câmpii cu teoria existenței. Încearcă să sființească totul, așa cum cineva sfințea pâinea și vinul.

*

Sfințirea, prin ritual, și sfinții prin viață, ne aduc mai aproape de ființă. O singură literă face diferența.

*

Undeva, regresia transcendentală găsește transcendentul.

*

Succesiunea firească este ca epocile să se schimbe ideatic, și abia apoi politic.

*

Pericolul în fariseism constă în aceea că lumea ajunge o ipocrizie.

*

Câtă lume încape într-un cârcotaș?

*

Paroxismul lui Cioran, scântâietor pe bucăți mici, întins pe sute de pagini ajunge să anestezieze, efectul fiind contrar celui al unui stimulent.

*

Pierderea în fleacuri și facil poate să ascundă o atitudine profundă față de tot. Și invers.

*

Programul "Apollo". Extinderea spiritului conștient de sine în amorful materiei.

*

Câteodată pentru a rezolva o problemă cuvintele trebuie luate așa cum sunt.

*

Teribilismul lui Cioran nu l-a părăsit niciodată. Doar decorurile s-au schimbat: Balcaniul în Occident, Rășinariul în Paris și provincialul în cel ce predică pustiul, în pustia metropolei.

*

Atât Eliade cât și Cioran biciuiesc și ridică osanale, Apusului, deopotrivă.

*

Un gând mare este derizoriu, dacă nu e însoțit de derizoriu. Nu dă rod când nu face, anticameră, prin zone secundare ale existenței.

*

De finalitatea pedagogică a umilinței nu a scăpat nimeni. Nici chiar japonezii, ascultând în genunchi și în lacrimi discursul împăratului despre capitulare.

*

Societatea Civilă este forma instituțională a libertății Hegeliene.

*

Cu cât o societate este mai cultă și mai educată, cu atât își împarte mai judicios și mai rafinat puterea.

*

O revoluție devine necesară și posibilă atunci când elita a făcut din virtuțile vechi, ce au impus-o, o formă goală de orice conținut.

*

Ca și un om, o categorie de oameni este epuizată istoricește atunci când își pierde valorile intrinseci.

*

Veleitarismul are de partea sa o voință și o tenacitate ce îi permit să se insinueze și să reușească acolo unde ar trebui să domnească valoarea curată.

*

Fariseism: când doctrina, odată neântinată, încape pe mâna celor ce din asta trăiesc.

*

Mai multă transcendență într-un program înseamnă mai multe șanse de dăinuire în timp.

*

Socialul simbolizează, de la sine putere, investind cu simboluri ceea ce se află în câmpul său. Personalitățile publice sunt cele care se lasă simbolizate. Cu voie, sau fără voie. Este și un efect al coborârii transcendenței în social, al transformării transcendenței în social. Așa, istoria se reduce la moduri diferite de răstălmăcire a socialului.

*

Ca formă de guvernământ, monarhia se apropie cel mai mult de divin.

*

Evoluția societății a marcat o golire de conținut a divinului, căruia unii i-au scris chiar epitaful.

*

Etica existențială. Nu se confundă cu etica eroică, fiind perfect compatibilă cu o viață obscură, dar grandioasă în intimitatea ei.

*

Cine se mai gândește la rezistența scrâșnită, anonimă, a celor mulți, care supraviețuiesc de câteva decenii în condiții imposibile?

*

Dacă în nevoile oamenilor se descoperă un punct de inflexiue, de "fugă" unde se adună toate suferințele lor ascunse, acesta, la nivel politic, "mătură" toate tertipurile mărunte aruncate pe piața politică. Vizionarul, sau liderul autentic, găsește alchimia secretă în care, la temperaturi mari, se topesc toate în acest punct.

*

Filosofia versus Politică. Din moment ce moartea îl înhață până și pe stăpânul lumii, pe împărat, înseamnă asta oare că este o realitate mai puternică decât puterea?

*

Taina a făcut din Securitate un coșmar. Înainte de Revoluție și după Revoluție.

*

Nu se doresc nici asiatici, nici europeni, ci ruși. Este nevoie de ceva orgoliu pentru a te situa la nivelul a două continente.

*

Există o doctrină implicită, subtextuală, în etica muncii și fanatismul prin care China atacă supremația lumii? Poate, Buharin, aplicat la câteva milenii de tradiție a supunerii ce au fost altoite cu Stalin și Mao.

*

Pentru Evul Mediu European, Biserica dădea statul și configurația sa internă, tainică. Căci ea era aceea de la care pornea doctrina.

*

Pentru aproape un mileniu regalitatea a fost expresia politică a creștinismului. Rațiunea Iluminismului s-a războit cu creștinismul înainte de a ataca regalitatea. De unde reproșul lui Ludovic al XVI-lea, nu cu mult înainte de eșafod, pentru răutățile lui Voltaire.

*

Mergea la biserică în fiecare duminică și nu pierdea nici o slujbă. L-am întrebat dacă crede în viața de apoi. Mi-a răspuns clătinând din cap: "Nu prea... ".

*

Proorocul "Eu am venit să suprim istoria! "

*

Personalitatea, chiar neânregimentată politic, curbează viața publică către sine, prin simpla apariție. Pare a spune "Destinul sunt eu! "

*

Atât trecutul cât și viitorul compensează prin memorie și imaginație dificultatea de a atinge trăirea pură, prezentul pur, sentimentul existenței ca întreg-plenitudinea vieții-...toate greu de explicat, disecat, conceptualizat, dar ușor de simțit. Cuvintele cârpesc și ele o absență, mutând viața în intelect. Atunci muzica ajunge filosofie , poezia proză, viața amintire, speranță sau proiect. Un fel subtil de neant.

*

În forma sa cea mai democrată Ființa lui Parmenide se dezvăluie în sentimentul religios.

*

Starea de extaz, de entuziasm sau fericire debordantă are ceva mistic, care decantează ceea ce este ființial în noi, o luare în primire a întregii existențe și a faptului că suntem. Și atât.

*

Lumea nu are sens nici pentru animal, nici pentru divin.Timpul este caracteristica lumii și a istoriei, ca o măsură a imperfecțiunii raportată la cele două extreme. Omul este între cele două, lume, timp și perplexitatea din fața lor.

*

Lumea, timpul și istoria sunt suspendate de limitele lumii,ce ne-o oferă ca întreg: prezentul absolut din extazul mistic și prezentul absolut din extazul iubirii. Ele pot proiecta totalitatea ființei în viața de aici.

*

Iluminismul îl strecoară pe un Socrate resentimentar și invidios printre popi, regi, aristocrație și societăți secrete; formula cea mai sigură pentru a arunca încă un veac în aer.

*

Comunismul a fost profeția și experimentul rațiunii goale mutate în social, și a oamenilor goliți de esența lor. Și aici s-a dorit anularea istoriei și a timpului de către intelect și inginer, ce a transformat economia și electrificarea în obiectul predilect al obsesiilor sale.

*

Protestantismul a fost mai modest în aspirații decât catolicismul, măcinat de tentația atingerii polului ideal, perfect, absolut, într-un domeniu prin excelență al intervalului.

*

Trupul în degradare ne trage mereu "de mânecă" spre a da fiecărui fapt ceva mai multă îngăduință, scopul fiind acela de a ne ameliora imaginea de noi înșine.

*

Continuitatea dată de o altă conștiință, în altă viață, mântuirea prin "cultură" sau un spirit obiectiv, este în contradicție cu ceea ce își doresc aproape toți, deopotrivă cu acel filosof din antichitate care punea pe perpetuarea memoriei cel mai mare preț.

*

Este picantă și pitorească nedumerirea bunului simț evreiesc, căruia îi dau glas iudeii intrigați de diferite metafore și formulări plastice referitoare la salvare.

*

Filosofia greacă pare atinsă de o gratuitate estetică și lipsită de acea finalitate practică, reformatoare, ce frământă sufletul Orientului Apropiat.

*

Dacă creierul este și el doar o aparență fenomenală, atunci computerele, calculatoarele, sunt la fel de bine "trup" pentru umanitate. Și totuși, înțelegem că umanul și lumea sunt altceva, și mai mult, decât toate acestea, chiar dacă avioanele și zborurile cosmice le datorează tot mai mult. Poate...o imensă absurditate frumoasă.

*

Și noul veac e miruit, începând cu politica și terminând cu spiritul, de rămășițele unui coșmar. Ce e de făcut? Refuzul distincțiilor „uzurpate „ de un trecut jenant și întemeierea unor valori și principii noi.

*

Noica sau subterfugiul abstracțiilor. Nu numai viața publică, dar și problema mântuirii, Noica o rezolvă tot cultural. Ajunge, când cel mai greu este tocmai să faci cumva să ajungă idealul în mădularele lumii?

*

Cel puțin atât ar trebui să ne ofere filosofia...Wittgenstein, care află că mai are câteva zile de trăit, roagă să li se transmită prietenilor lui "Spune-le că am fost fericit!"

*

Ispitirile din pustie. O tentativă eșuată de a convinge că lumea este domeniul biologicului, al autorității și al secretului și că,deci, diavolul este un fel emisar sub acoperire al conștiinței fiecăruia.

*

Faptul că Socrate, înainte de moarte, pune zeii mai presus de rațiunea sa răutăcioasă, ne demonstrează că până și un satir, la cumpăna dintre ființă și neant, a înțeles să pună esența omului deasupra științei și a propriei sale distrugeri.

*

Fiecare om, în funcție de cum trăiește, este răspunsul la o întrebare.

*

În idolatrie și reflexul subiectiv al adorării se uită o vreme subiectivitatea, se scapă de povara ei și se investește cu sens lucruri ce nu ar trebui să aibă vreun sens. Aici, ca și în alte cazuri, nevoia de a oferi iubire unei realități străine devine mai importantă decât obiectul iubirii.

*

Dracula-Vampirul. Alegorie a dihaniei metafizice ce îl înhață și vlăguiește de lumesc pe cel prins de ea. Aspirație a unui popor, golit de o istorie tristă și năvăliri, la mai multă viață, mai multă trăire. Fiecare popor își așteaptă rândul la mai multă vitalitate, mai multă istorie.

*

Și Europa de Est, atunci când vor fi dispărut cu totul ruinele comunismului, va trebui să umple acest spațiu cu altă cadență, altă doctrină, alți oameni.

*

Cel ce vine dintr-un colț de lume unde societatea civilă a fost distrusă este frapat, la anumite comunități sau popoare, de cumințenia lor, de mai puțină obrăznicie , la care or fi contribuit secole de rigoare și cizelare a caracterului național.

*

De unde nevoia imperioasă de a plasa ce este mai adânc în sine, în altceva?

*

Istoria s-a oprit pentru doctrină, acolo unde s-a oprit idealul cel mai mare. Cu cât idealul a fost mai mare, cu atât mai durabile s-au dovedit doctrinele sociale și mai greu de îndeplinit, subântinse infinității idealului.

*

De unde își mai trage un continent bătrân precum Europa, de atâtea ori devastată,energia și spiritul faustic? Din cultură, care îi dă diferența specifică. Încă.

*

Nu oricine poate cuvânta, așa cum nu oricine poate să scrie. Cu atât mai mult, nu oricine ar trebui ascultat.

*

Demult rostirea era un miracol; putem năzui ca, cel puțin, literatura să regăsească încărcătura magică a cuvintelor, privite ca niște minuni.

*

Excomunicarea, odată, pe lângă o nouă gonire din Paradis, avea și sensul excluderii din corpul social, asemănătoare cu excluderea de astăzi dintr-un partid politic. Unul cu mai multe procente.

*

Solipsismul topit în realism îți dă beția și orgoliul întregii lumi. Unii au crezut că dacă sunt parte a lumii și chiar lumea, aceasta poate fi salvată dacă ei ajung expresia cea mai înaltă a ei.

*

Prea puțin s-a insistat asupra faptului că finalitatea religiei este tot viața.

*

Frica de moarte este răul și este numai apanajul vieții. Dacă un munte se ridică și se aruncă în mare prin credință, și frica de moarte poate fi alungată, pentru ca totul să înceapă a fi viață fără de sfârșit. Și aici este la fel...răsplata credinței este credința. Pentru moarte această problemă nu există. Cel mort nu și-o pune...probabil.

*

A nega existența valorizărilor, ierarhiilor, înseamnă nu doar a-l sărăci pe om, dar a nega ceea ce este mai important la el. Iar dacă apar la el, nu își fac loc și în lume? Iar prin limbaj, în momente de grație, avem reflexe din transcendent, așa cum intuim un anotimp în sclipirea de diamant a poleiului.

*

Sărăcimea întotdeauna va fi atrasă și amăgită prin mirajul unei vieți mai bune...această realitate ideală este matricea ei ascunsă.

*

Unii au pornit totul de la câțiva oameni...este ca și la un foc...dacă încerci de la început să fie mare s-ar putea să se sufoce singur.

*

Se poate spune mai mult decât se poate gândi? În majoritatea cazurilor, da. Contrariul este excepția.

*

Ideile mari sunt ale nuanței, discreției și rafinamentului gândului.

*

Ne-a lipsit o carte mare, doar a noastră, care să treacă generație de generație în mădularele noastre.

*

Din doctrină urmează absolut tot ceea ce se întâmplă ulterior într-un sistem social. De trimiterea unui nevinovat în gulag, responsabil este un anumit manifest din 1848, ce admitea prima dată în spirit așa ceva.

*

Țara se găsește în fața a două alternative. Cum niciuna nu a fost urmată consecvent, precumpănind motivațiile politice mărunte, ea găsește drumul spre viitor bâjbâind, dând și primind ghionturi, din stânga și dreapta, de sus și de jos.

*

Reducerea doar la nevoi biologice explică multe din demonologiile secolelor 19 și 20. S-a depășit, oare, acest episod?

*

Pare să fie o bătaie de joc a istoriei faptul că cel mai nemilos dușman ideologic, nu doar al capitalismului, a venit dintr-o perspectivă mercantilă asupra omului și a existenței. Acolo s-a pitit diavolul, revenit cu brutalitate în practică, după ce fusese alungat din teorie.

*

Darwinismul social din liberalism, câteodată, copleșește demnitatea omului. A celui sărac.

*

"Solidaritatea" și Walesa au reușit pentru că acolo proletariatul industrial s-a unit cu Biserica Catolică și intelectualitatea. În restul Europei de Est, foștii muncitori au fost lăsați de izbeliște, din punctul de vedere al unei doctrine, credințe, al unui orizont de speranță. O generație uitată de istoria postdecembristă, în aceste țări, cu urmările de rigoare. Generația internetului, care vine din urmă, nu are nici ea pentru acest spațiu o doctrină unificatoare, și pentru că realitatea nu o cere imperios, dincolo de destine individuale ce reușesc sau eșuează.

*

Intelectualitatea din România s-a izolat în discurs pur teoretic, pentru a sfârși într-un club de discuții.

*

Viitoarea aristocrație se va origina dintr-o noblețe de cuget, sau va fi rezultatul bâlbelor din jurul proprietății? Lumea can-can-urilor televizate pare să încline spre a doua variantă.

*

Cel mai bun semn al unui alt fel de mileniu ar fi posibilitatea de a vedea în faptul cel mai banal o minune.

*

De unde această obsesie a nevăzutului, cand ceea ce vedem cel mai puțin este ceea ce cade sub ochii noștri ? ...Orbi printre atâtea câte vedem...

*

Nu știu dacă veșnicia s-a născut la sat dar, în mod sigur, a murit la bloc, printre colțuri de cartiere.

*

Va face globalizarea să pălească națiunile în favoarea unităților mari...geografice, politice, militare, mentale ?

*

Fotbalul a fost inventat pentru ca oamenii, în loc să îi urmărească pe cei care îi conduc, să urmărească o minge.

*

Kundera nu a înțeles semnificația mare a Întâlnirii de la Erfurt din octombire 1808. Dealtfel, cât de rupți din alt timp trebuie să fi părut atât Goethe cât și Napoleon! Doi clasici, în cel mai adânc sens al cuvântului, străini, într-o modernitate pe care au modelat-o după vrerea lor. Și care s-au recunoscut imediat ca fiind din aceeași plămadă.

*

Eckermann scrie despre interiorul Casei lui Goethe din Weimar că "totul vădea multă noblețe și simplitate". Noblețe, poate, dar nu simplitate, vag afectată de supralicitarea a ceea ce este exterior grecesc și roman.

*

Pentru cine nu gustă prezentul în toată plenitudinea lui nu există absolut.

*

Disciplina ca filosofie. În Catehismele lui Luther se găsește Germania: cea a disciplinei din familie, a disciplinei din stat, a celei din armată și a celei din sistemele filosofice.

*

Religiozitatea sublimată până la esența sa, a unui sentiment pur și curat, este dincoace și dincolo de organizare.

*

Alchimie politică...entuziasm, naivitate, prostie și ipocrizie. La temperaturile înalte ale neprevăzutului rezultă istoria, căreia este greu să încerci să îi găsești un sens sau să îi dai unul.

*

Dacă în fața suferinței zeii amuțesc, ei bine, la fericire, probabil că se retrag cu pietate.

*

Orice cuvânt așternut pe hârtie, de o precaritate care odată va fi țărână, are ceva magic, straniu.

*

Nimicul ajuns văl al ființei, așa cum precizează undeva Heidegger, ridică fericirea, ce depășește frica de neant, la stadiul de ființă.

*

Omul a fost creat și din considerente de retorică : pentru a da nume lucrurilor și, prin asta, celor "nevăzute" din ele. Ceea ce se cheamă a domestici. Filosofia ajunge astfel un fel de îmblânzire a lumii, apetit deschis grecilor de Orfeu, cel care îmblânzea animale.

*

Dionisiacul, Orfeu și muzica sa stranie ca un dar al barbarilor...Ca o ofrandă a sălbăticiei ce se dorește îmblânzită de un Orient saturat de calcule astronomice. A vrut destinul ca spațiul de întâlnire al lor să fie arhipelagul grecesc...cadou, cu adevărat, divin.

*

Într-unul din acele tramvaie ce urcă pantele din Lisabona, vorbim românește, firește, mai tare decât de obicei, iar o femeie , așezată mai în spate, ne zâmbește ofilit. Este obosită ,între două vârste, și cu ceva cenușiu, pe față și în suflet. Are acel soi de tristețe după care toți românii, dar absolut toți, de acasă , sau de aiurea, pot fi imediat recunoscuți.

*

Fățărnicia timpului: stilistică tânguire a trupului trecut de prima tinerețe. Istoria lui se mișcă între hedonism și sfințenie. Iar ieșirea din timp se face

tot prin expresia timpului, care este trupul. Ține de paradoxul trupului ca, asociat cu spurcăciunea lumii, să conțină într-însul promisiunea a altceva.

*

Ce diferență între încremenirea din piatră a lui Henric al II- lea Plantagenet, de la Abația Fontevraud, întins lângă, cea care i-a mâncat sufletul, a sa, Eleanor de Aquitaine, și scena din filmul "Thomas Becket" în care Peter O Toole- ce îl interpreta pe Henric II- lovește fesa unei femei în timp ce îi spune lui Richard Burton- Thomas Becket- că, din considerente estetice, trupul bine făcut al ibovnicei, face cât o catedrală.

*

"...vai și-amar de cerșetorul ce se rușinează"...de unde putem suspecta că cerșetorii din Europa îl cunosc destul de bine pe Homer.

*

În fața lui Rembrandt cu beretă, autoportretul din 1657, de la Galeria din Edinburgh, scrutezi gândul întors către sine, cu melancolie și tristețe. Dar și nota unui zâmbet,de final, abia perceptibil. Îmi spun că, de la distanță, așa trebuie privită viața și așa trebuie părăsită.

*

Sfinxul și clarobscurul din templele egiptene trebuie creditate cu originile cele mai îndepărtate ale Occidentului. În fond, Pitagora , Thales și Moise, deci elenismul și iudaismul, au început de acolo.

*

Luarea în primire a lumescului: omul există pentru ca lumea să existe.

*

Esteticul are un plus de existență. În frumos ar trebui să fie, cel puțin, promisiunea spontană a vieții fără de moarte. Altfel, de ce am fi atât de fascinați de frumusețe, dacă nu pentru că ne oferă cele mai tainice și mai la îndemână sugestii asupra veșniciei? La fel ca și dragostea, ea trebuie să aibă o justificare mai înaltă decât perpetuarea speciei sau atragerea alterității.

*

Cel cu disponibilități pentru filosofie aduce toată existența să mediteze cu sine. Ajunge un trimis al totalității, pentru a rosti și a rostui. Un spectacol al ființei care încearcă să ajungă la sine. Un fel de "Doamne, lasă ființa să ajungă și la mine".

*

Materia traduce nevoia de un concret cât mai abstract cu putință, unde umanul ar trebui să fie totul, deși sfârșește prin a fi cel mai puțin.

*

Este apanajul gândirii filosofice și al sentimentului autentic religios acela de a cununa cele două tărâmuri despărțite de o veritabilă Vale a Plângerii.

*

Socratismul, logica, psihologia și antropologia, uzurpă sevele cele mai adânci ale subconștientului colectiv, deopotrivă cu zei și mituri, ce ne lasă cu o existență schiloadă, lipsită de absolut și totalitate. Numai după ce nihilismul va ajunge istorie, se poate spera ca psihanalistul să ajungă și el de domeniul trecutului. Atunci, literatura și arta, vor fi depășit minoratul postmodernității, către o creație în care opera ajunge , iarăși, mai importantă decât creatorul.

*

O iubire poate fi mai mare dacă iluziile pe care le ai despre ea sunt mai mari. În fond este aceeași condiție ce conferă o altă amplitudine artei , vieții și istoriei. Care prin asta chiar ajung mai mari și ele. Doar că, în unele cazuri, vorbim de iluzii ce trebuie să cuprindă comunități sau popoare.

*

La vechii greci problemele muritorilor sunt anunțate, nuanțate și rezolvate chiar, prima dată, sus, într-o lume a zeilor, a esențelor, sau, a valorilor, de la care apoi se resimte lumea celor muritori. Ca și când, în om și istorie este ceva mai înalt decât omul sau istoria. De la Zeița Atena și până la raționalitatea din Batalionul Sacru Teban și Falanga Macedoneană ce ia sub stăpânire Asia, nu mai este decât un pas.

*

Spargerea subiectivității aduce cunoașterea mai aproape de existență. Sfârșitul bun al oricărei gnoseologii este ontologia. Al contemplației, trăirea. Al suferinței, bucuria vieții. Atunci, subiectul și obiectul ajung una și aceeași realitate care visează.

*

Europa a rafinat cu cinism fațetele Eului. Dar pe nevoia justificării, a aspirației de a întemeia mai adânc acest Eu nebulos, se găsește originea ei.

*

Are sens fericirea fără Apollo? Fără limitele individuației și depășirea lor?

*

În dialogurile lui Platon, cu toată argumentarea lui Socrate, transpare ardoarea unui fapt de credință, a unei premise majore, care odată acceptată totul devine posibil. Printre rânduri nu ne părăsește niciodată un fel de "Nu-i așa că...?" El cere matematic, parcă, recunoașterea din partea interlocutorului, sau , mai bine zis, din partea noastră, căci se găsea deja undeva la noi, a lui "În modul cel mai hotărât...". Așa se joacă Platon și cu nemurirea sufletului .

*

Sunt călăii omenirii metafizicieni ai istoriei și ai crimei? Cei pentru care crima sfârșea în statistică, trebuie să fi încercat în fața subiectivității disprețul metafizicianului în fața realității.

*

Intuiția este prelungirea dionisiacului în psihologie.

*

Trupul la greci, apollinicul însuși, nu are năzuință mai mare decât aceea de a se dizolva în dionisiacul extazului din dans,actul bachic și sexual, mai mult pentru a suspenda timpul care este esența sa. Extazul vine din plăcerea abisală provocată de suspendarea timpului, și nu invers. Dacă admitem că eternul feminin este mai înnebunit după dans, trebuie să accedem că este în mai mare măsură posesor de dionisiac. Doar prin natură are într-o măsură mai mare intuiția existenței.

*

Tocmai avatarurile trupului zdruncină cel mai serios credința în nemurire. Dar fără ele problema nici nu ar putea fi pusă, așa încât, unul dintre termeni nu ar avea nici un sens fără celălalt. De la Ghilgameș, ce contempla îngrozit trupul năpădit de furnici al lui Enkidu, s-ar spune că problema nu și-a pierdut actualitatea, fie că vorbim de îmbălsămările din templele egiptene sau de medicina estetică pentru vedetele eternei televiziuni.

*

Cei răutăcioși în ale filosofiei pot să presupună că obsesia filosofiei pentru esențe și imuabil, pentru ceea ce ar fi veșnic și neschimbător, vine tot din groaza de perisabil și precaritate. Sau este invers, așa cum ar filosofa un heideggerian? Problematica ființei își are originea tot aici...sau este invers?

*

Asupra a ceea ce este esența sau temeiul se pot spune multe ; atâta doar că foșnetul putreziciunii admite și mireasma celor înalte. Acolo unde

argumentele nu conving sau par fade, tremurul măslinilor lasă loc pentru "poate".

*

De moarte grecii s-au apropiat protocolar, cu nesfârșite precauții și zâmbete. Socrate o soarbe dintr-o cupă, filosofând înconjurat de prieteni.

*

Fericirea ar putea fi considerată element primordial al existenței? Ca și ființa, și fericirea a fost uitată. Doar că, primul risc care pândește un asemenea demers este ridicolul. Ea poate fi repede degradată la nivelul unui demers facil moralizator sau al unuia de pedagogie răsuflată. Într-o asemenea perioadă, după aproape două veacuri în care inteligența a fost asociată cu cinismul, rezultatul este un hohot general de râs sau, mai rău, o condescendență amestecată cu milă. De aceea, aici ar putea reuși numai cineva căreia nu îi este groază de ridicol. Deci cineva cu adevărat puternic.

*

Nefilosofia sau resturile nefilosofice din gândul pur, ceea ce "moare" în gândul filosofic, duc cu sine nostalgia spațializării, a temporalității sau a senzorialității, care au întors spatele Olimpului.

*

Din perspectiva Lumii de Apoi cum ar trebui privite, atunci când sunt întoarse pe ambele fețe, enunțuri ciudate de genul "existența este nimic" sau "nimicul este existența"?

*

Intenția căutării adevărului îi prefigurează, conturează, sensul dar, mai important, îi dau măsura și finalitatea. De aceea, uneori, la întrebarea ce este adevărul,din motive de decență, se pleacă ochii și capul. Adevărul nu poate da mărturie de sine.

*

"Subiect" și "Obiect" ca și fărămițarea în discipline mărunte, reprezintă tributul pe care filosofia îl plătește trupului. De aici vine și infestarea ei cu acel spirit științific, în care omul ajunge un subiect ce se opune naturii, societății și istoriei, cu inevitabile resentimente.

*

Multe dintre dihotomiile și răsturnările abrupte ce ne hăituiesc de ceva vreme se datorează pasiunii analitice a lui Kant. Deci plăcerii pe care acesta o resimțea în a despica firul în patru.

*

Existența își găsește justificarea de-abia în fericire.

*

Nefericirea și un gol de existență ar putea să fie motivele pentru care omul se apucă de filosofie, de politică, sau de băut.

*

Gândirea absolută este dogmatică. Ea afirmă, nu justifică, și nu dă explicații intelectului.

*

Absolutul în momentul în care depășește lumea, o și întemeiază, o face să fie.

*

Etica, estetica și toate celelalte vin de la sine atunci când întregul este gândit corect. Astfel, în ceea ce ne privește, acordul cu totalitatea este cel care ne ferește atât de nevroze cât și de psiholog.

*

Tocmai pentru că găndirea se raportează la existență ca tot, ea admite și nimicul. Dar atunci sugerează și existența principiului personificat al nimicului. Pe care gândirea teologică îl admite.

*

Duh și carne dau istoriei personalitățile ce vin cu acel temei, ce deschide un hotar înspre transcendență, atunci când trec de orizontul efemerului.

*

În povestea lui Diogene Laertios despre Pythagoras, căruia Hermes îi face hatârul de a-i îndeplini orice dorință în afară de nemurire, se găsește rana cea mai ascunsă a omului, nemulțumit de variante generice de nemurire. Pythagoras își dorește, în viață și după moarte, păstrarea memoriei celor întâmplate. Îl prefer pe Stendhal, mai modest. La apusul vieții, singur pe o plajă unde ajungea apa și spuma mării, a scris cu bastonul pe nisip numele femeilor pe care le-a iubit. Ce ușor este să îți închipui cum au fost șterse de dantela unui val, ce a ajuns până la picioarele lui...

*

La sobrietatea și noblețea de aramă veche a lumii greco-romane este tot mai dificil de ajuns.

*

În fericire, care e un fel de sărbătoare a vieții, se alungă cel mai bine teama de nimic.Este cât se poate de firesc dacă o înțelegem ca pe un reflex afectiv al individualității ce întâlnește totalitatea.

*

De ar fi să alegem o culoare, doar una, ca simbol al românilor, și în care să se adune tot ce a fost mai bun în trecutul nostru, aceea nu poate fi alta decât "albastrul de Voroneț" Prin satele din Ardeal , în toamne târzii, când bărbații erau la muncile câmpului pentru recolte, femeile lor zugrăveau casele într-un albastru profund și apropiat de cel din Bucovina .

*

Aria Goldberg Variations a lui Bach, de doar câteva minute, asemenea cuvintelor puține din "Toamna" lui Rilke, conține singurătate și tristețe, pace cu sine, cu soarta, cu viața, dar și o detașare, de dincolo de lume, ce face totul frumos și acceptabil.

*

Problema finitudinii este un soi de luptă a lui Iacob cu îngerul, a cărei victorie ar trebui să fie dispariția acestei obsesii pentru totdeauna, în enigmatice surâsuri și uitare de sine. Surâsuri abia schițate, libere de orice extravaganțe deșănțate, metafore aplicate unei vieți incantatoriu ridicată la divin.

*

Grecii au scăpat de timp prin Zeus și filosofie. Dar și prin spațializarea timpului, ca și Einstein, mult mai târziu.

*

Transcendența grecilor este una de cea mai blândă factură...dacă nu cumva și asta este o aparență .

*

Când zeii s-au pierdut, s-a pierdut prietenia, înțelepciunea, eroismul.

*

Ce preia știința europeană din creștinism? Pe Aristotel și convingerea că în spatele existenței se găsește o realitate mai profundă, mai adâncă, ce va genera toată țesătura complexă de legi ale naturii.

*

Mitul lui Dracula ...act istoric ratat al unui popor.

*

Fiecare trebuie să simtă că își asumă lumea, de la început ,într-un mod integral.

*

Fiecare e lumea.

*

Este nevoie de o perspectivă tragică pentru a muta problemele mari într-un purgatoriu al lui "aici" și "acum" și al spaimelor care vin cu el. Dar altfel nu îl putem obține pe Iov în dauna Ecleziastului și a lamentațiilor cioraniene. Odată ajunși acolo e bine să nu mai întoarcem capul către vertijul și hăul de care tocmai am scăpat.

*

Gândirea spațializantă este primul semn al absenței aplombului pentru filosofie.

*

De ce și de unde atâta culpă asumată de om doar pentru faptul că există?

*

Biciul din Templu. De fapt, tună și fulgeră împotriva îngustimii de inimă și a unei vieți false.

*

Bucuria vieții așezată în viitor nu se atinge niciodată și este o măsură a neâmplinirii. Ea nu răscumpără beatitudinea unei ore aflate sub privirea implacabilă a timpului.

*

Religiozitatea autentică este o sporire a voinței de trăi, dragoste spiritualizată, gratitudine pentru constatarea existenței, și nimic mai mult. Preoții știu cel mai bine acest lucru.

*

Misticismul intuiește stranietatea și fiorul date de tot ceea ce există. Ceva asemănător cu primul sărut, plimbat peste fiecare clipă, culoare, sunet...

*

Un zâmbet vag aflat pe buzele unui suflet chinuit îi răscumpără toată suferința.

*

Atemporalitatea poate fi obținută doar de temporalitate, nemurirea de murire, viața veșnică de precaritatea unui destin, de care avem parte...exemplar sau nu. De la recunoașterea acestui fapt începe sacralitatea vieții și divinul pe care vechii greci îl agățau de cerșetorii de lângă noi. În Goteborg, pe Avenyn, în ninsoare, pe ploaie, sau pe soarele de primăvară, un acordeonist bătrân, în zdrențe, și cu lațe atârnând, ridica invariabil game din Abba și pălăria șifonată pentru câteva coroane.

*

"Voința" lui Schopenhauer este nostalgia de acțiune a unei epoci suprasaturată de reflexivitate și contemplație. Dar și a unui gânditor care pierdut prin pasivitatea indiană a sfârșit prin a îmbrățișa contrariul ei.

*

Dreptul la bucurie și fericire, aparent neânsemnate, prevăzute în spiritul națiunilor care sunt constituțiile, sunt cea mai bună garanție, și cea mai puternică, împotriva abstracțiilor, a aberațiilor sociale și politice și a forței brute ce au încercat dizolvarea individualității.

*

Simțul proprietății conservă într-o formă derivată dreptul la subiectivitate, cu riscul inerent de a pierde întotdeauna privirea de ansamblu asupra existenței, pe care îl conservă o viață consumată în doruri neștiute, între pietrele albe ale unei chilii de la Assisi. De la o asemnea înălțime vezi printre lămâi îngemănându-se nu doar cele mai subtile nuanțe de mov ale depărtărilor, dar și cele mai neștiute tonuri ale propriei vieți.

*

Moise când părăsește Egiptul, probabil că ia cu el toată spiritualitatea sublimată, toate misterele tagmei preoțești de acolo.

*

Citind texte vechi încerci senzația unei atitudini sacre ce exista în trecut față de ele. Atât autorii cât și cititorii se prosternau în fața cuvântului ca și când ar fi avut în față o minune. Acum, goana după operă și jurnalismul, le-au transformat într-un produs degradat al inflației și sărăciei spiritului.

*

România și Transilvania se oferă lumii prin Dracula. Ce scăpare în zona mitului sau, în cea degradată, a istoriei, ascunde asta?

*

Apanajul celor mari...să ajungă Semn pentru lume.

*

Dacă de la sublim la ridicol nu este decât un pas, și de la ridicol la sublim distanța nu este foarte mare. Primul sens este cel al unui itinerariu de la împărăție la sfințenie. Al doilea, de la sfințenie, la mărire. Ambele își au misterul și grandoarea lor.

*

Chiar dacă s-ar întoarce cineva din lumea de apoi, taina existenței, a lumii și a vieții, ar continua să ne bântuie neliniștile la fel de bine.

*

O oboseală nesfârșită însoțește atât nașterea cât și moartea. Este vorba de martorii lor.

*

Angajând totul, iubirea oferă perspectiva adevărată a lucrurilor, tocmai prin aceea că, asemănătoare cu o boală, ne aduce în pragul desființării, la limita existenței, într-o stare de sfârșeală și fericire, de unde fiecare lucru își primește adevărata măsură.

*

Aceeași privire de ansamblu, ce cuprinde și nimicul, ar trebui să pună și scandalul într-o lumină inutilă și ridicolă.

*

Din amintirea paradisului vine în trup ceea ce este profan și sacru, deopotrivă. Cel mai ciudat spectacol pe care lumea îl cunoaște.

*

Numai privirea de ansamblu dă posibilitatea modelării amănuntului, a celui mai banal fapt de viață, în chip estetic.

*

O poveste de dragoste a omului.Eugen Ionescu are patima exagerării și a amplificării esențialului până întâlnește absurdul. Acel absurd ce transcende logica și conturează existențialul, plin de umor dar, mai ales, de tragic. Mijloacele sunt subsumate aceluiași scop. Raportat la o existență încărcată de absurd, și teatrul își recâștigă autonomia ajungând, ca și viața, o "invenție forțată", "un joc". Raportat la esențe nu mai știm bine unde este convenția și unde autenticul: în viață sau în teatru.

*

Dedublarea unor personaje ale lui Ionescu duce la vedeniile lui Ivan Karamazov asupra diavolului. Fiecare dintre personaje își suspendă contradicțiile inerente prin nebunie sau decizii ce ajung în vecinătatea absurdului, care ajunge același lucru. Fapte săvârșite, parcă, în transă, nu

le face mai puțin acceptabile. Dimpotrivă, le accentuează greutatea. Dar, undeva, există și constatarea factorului negativ, a daimonului creației pe care Goethe i-l descoperă lui Eckermann.

*

De unde vine nevoia de povestire și fir narativ ? Tocmai din aceea că drumul ajunge mai important decât destinația, viața mai importantă decât vreun țel al ei, punctul final este calea până la el, iar sensul, viața însăși.

*

Absența fleacurilor livrești ne apropie de originar.

*

Câtă îndârjire și voință de a câștiga și domina se găsește în comicul lui Sancho Panza!

*

Învățământul superior românesc nu mai este deloc superior. El și-a pierdut caracterul selectiv, îndreptat spre cristalizarea elitei. Prin impostură și "braconaj" a ajuns un fel de a doua natură a mediocrității. De aici s-a răspândit prin "metastaze" în toată societatea.

*

Măreția unui popor este dată de măsura în care reușește să creeze un cadru instituțional pentru găsirea și propulsarea elitei la decizie.

*

Democrațiile sunt mai ușoare la comunități cizelate de rigorile unei doctrine ce au unit transcendența direct cu individualitatea omului, neintermediată de alte abstracții ce au prins realitate în social. Este societatea civilă interpusă între stat și comunitate.

*

În politică ar trebui să ne încredem mai mult în măruntaiele noastre, să ne urmăm repulsia primelor întâlniri.

*

Faptul că cineva nu se repede din instinct asupra altuia este o manifestare a divinului, a fricii, sau a amândurora. Oricum, de acolo începe socialul.

*

Spațiul preferat de manevră a lui Cioran este psihologia ridicată orbitor la rang metafizic.

*

Vag, în vehemența lui Cioran, se împletește orgoliul rănit al balcanicului, mereu suspicios,dar cu tentația de a face "curte" culturii franceze.

*

Cioran . Propensiunea pentru ultima consecință. Refuzul permanent al ameliorării, al compromisului livresc sau existențial. Ambiția rășinăreanului care își propune să îngrozească Occidentul cu vorbe de duh despre moarte.

*

Chiar și administrarea obsesiilor sau a sfâșierilor în doze mari, sfârșește prin a avea un efect tranchilizant. Este valabil în cultură, dar și în istorie. În timpul terorii din Revoluția Franceză un condamnat a citit tot drumul cât a fost dus la moarte. Înainte de a urca treptele ghilotinei a pus un semn de carte, pentru a marca unde ajunsese cu lectura. Consecvență ce face din viață o realitate cu totul diferită de moarte până în ultima clipă.

*

Poate că citirea unor cărți- nu a oricăror cărți- va ajunge, iarăși ,cândva, un fel de ritual de inițiere, transpunere în transă, stare de iluminare, trăire extatică.

*

În fond, emoțiile, afectivitatea și sentimentele reprezintă zona unde se decantează opțiunile noastre existențiale cele mai adânci. Sondarea ei degajă selecția valorică cea mai intimă pe care am operat-o. Este spațiul cel mai familiar, mai intim, pentru eternul feminin, cel care conferă profunzime acestui segment magic din existență. Puține trebuie să fie acele femei dispuse la a face cunoscute iubirile lor cele mai adânci. Ele rămân ascunse pentru muritorul de rând, dacă nu chiar și pentru ele însele. Doar un oftat ușor, le sugerează, dar și acesta vine mai degrabă de la ființă decât de la ele.

*

Sunt momente când se pare că inima eternului feminin este mai aproape de adevărul lumii decât orice altceva. Să ne mai mirăm că de acolo vine viața pe pământ?

*

Prima tentație în a da nume lucrurilor a deschis calea către lume și nimic.

*

Supralicitarea principiului negativ poate explica schimbarea, dar nu ceea ce este.

*

Pentru oameni neobișnuiți , cei care stabilesc valori pentru alții, cei care sunt valorile prin simpla existență, tentativa de a-i valoriza, de a-i subsuma unor categorii, este o insultă chiar și atunci când are forma unor premii , laude ,sau recunoașteri. Mai ales atunci. A refuza însă tentația obișnuitului de nivelare, atrage după sine sancțiuni. Ele vin din partea socialului, dar acestea sunt mult mai ușor de suportat decât sancțiunile pe care omul neobișnuit și le dă sieși, cel mai adesea sub forma blestemului unei singurătăți funciare.

*

Jenante și predispuse la milă sunt încercările semenilor noștri de a-și pune între paranteze hăul din suflete.

*

Acum, gândindu-mă la zbaterea noastră a tuturor, pe glod, într-un mister sfânt, absurd, același pentru omul bun și canalie, îmi vine greu să fiu cininc. Mi-e milă de toți, de absolut toți, de cei care "știu" dar și de cei care "nu știu" instituindu-și condiția și sorbind cu ea lumea.

*

Altă evanghelie. Motivul ascuns și real pentru care Iisus a fost a fost ridicat pe cruce a fost acela că a dat de înțeles oamenilor că ar putea să ajungă oricând fii de zei...buni, iubitori, drepți, frumoși și fericiți. Pentru ca o categorie umană să o poată înrobi pe alta, ultimeia trebuia, și trebuie, să i se inoculeze cea mai joasă considerație despre ea însăși.

*

Escamotarea vidului existențial îi face pe cei mai neâmpăcați să cucerească lumea. Pe cei mai mulți, să o accepte așa cum este. Este zborul de câteva clipe al monedei în aer, între Cezar și Dumnezeu.

*

Este absurd să ne întrebăm de ce un anume cuceritor nu s-a oprit într-un anume loc, sau de ce nu s-a întors înapoi.

*

Semne. Hieratice, misterioase și grave precum un "deget dus la buze" pentru a sugera reculegerea.

*

Suspendarea concluziei e mai tentantă decât un bilanț final ce lasă un gol de ființă. Din acest punct de vedere monahii se dovedesc a fi posesorii unui rar rafinament de raportare la existență.

*

Și mitologia greacă a perpetuat un elitism, lesne de găsit în filosofie, artă, politică...la un alt nivel, nu tot asta a fost casta preoțească în Orientul căruia grecii i-au făcut sinteza?

*

La greci, Socrate este cel care acoperă spațiul lui "cum?"

*

În mod paradoxal, pentru o bună bucată de timp, cultură autentic națională a fost apanajul unor individualități ce și-au luat lumea în cap.

*

Lumea. Odată, voi ajunge țărână. Toți vor ajunge așa ceva. Ce e dar, acest ceva, numit lume? Ce înseamnă a fi?

*

Spre deosebire de Cioran, pentru care moartea este prilej de anateme, blesteme și sfâșieri, la Blaga aceasta are ceva dintr-un templu păgân, pustiu, scăldat de soare, mare și tăcere.

*

Petalele, ce adună lumina și precaritatea vieții, sunt cele mai strălucitoare în pânzele lui Luchian. Restul este un pretext pentru viața florilor sale.

*

Acum, mitul eroului este cel mai cultivat la americani.

*

Pentru nisipul din clepsidră, care se scurge, timpul nu are nici o relevanță. Ea are sens doar pentru cel care o observă. La fel este atunci când este vorba de moartea altuia.Are sens pentru cei care merg la funeralii și acesta este motivul pentru care se pune atâta preț pe înmormântări. Mortului s-ar putea să îi fie indiferente. Limbajul verifică același lucru. Mortului nu i se mai spune pe nume ci, simplu, "mortul".

*

Proasta subiectivitate sfârșește în animalitate.

*

Ipocritul. Privește spectacolul vieții prin gaura cheii. Voierist de serviciu al existenței.

*

Presa este urmașul modern al tribunului din Roma Antică, cu aceleași ascunse năzuințe înspre regalitate, dar suplinește și gura lumii dintr-un târg, șezătoarea de la sat, nevoia de viață comunitară, altfel spus, de bârfă.

*

Marea filosofie este regală, princiară, căci ia de sus existența.

*

Filosofia nu psihologizează, consideră că este sub demnitatea ei să fie o simplă anexă, un apendice, a subiectivității. Într-o interpretare onestă cu sine, deși poate să pară paradoxal, ea nu vrea să cunoască, să investigheze...nu există subiect ci, într-o aproximare, afirmare, discurs, profeție, doctrină, în care subiectul se topește în obiect, sau obiectul se revelează prin subiect, și ambele sunt destul de relative. Omul se retrage discret, dar fără a dispărea cu totul.

*

Esența logicului nu poate să fie tot logicul.

*

După cum cunoașterea sfârșește câteodată în existență, tot uneori, filosofia sfârșește în teologie.

*

Existențialismul francez este fenomenologie a subiectivității. Cel german, subiectivitate a existenței ca existență.

*

Psihadelicul din muzică este nivelul mistic, abisal, și de adâncime, dat de muzica electronică.

*

Goana după titluri și distincții...specifică celor care își acoperă cu determinări exterioare imposibilitatea de a fi ei înșiși. Frustrare de care și crucile de pe morminte sunt pline.

*

O realitate degradată, o epocă în criză, un timp mizer și o existență mai adâncă, mai adevărată, decât cea de care suntem părtași, vine din aceeași

nevoie interioară de mai bun, de mai bine, de autodepășire. Iar asta o avem datorită faptului că ne percepem pe noi ca fiind imperfecți. Nefericirea este semnul divorțului între subiectivitate și celălalt, apoi între subiectivitate și totalitate, și, în cele din urmă, între subiectivitate și subiectivitate.

*

Adâncimea , a cuiva sau, a unei opere, este rezultatul tăcerilor, renunțărilor, abținerilor și al tuturor acelor înfrângeri care, doar în ultimă instanță, și în cea mai rafinată expresie, se ghicesc.

*

Pentru cel fericit lumea, cu bunele și relele sale, este în permanență sublimă, pur și simplu, pentru că este.

*

Frumusețea este semnul subtil făcut de către noblețe pentru a ne atrage atenția.

*

Bucuria vieții este pierdere de sine în ființă, este atingerea esenței realității, în mod spontan, nelămurit, prin emoție și sentiment. Ne dorim nu atât cunoașterea lumii, cât trăirea ei la intensități înalte. Când iubirea dintre două persoane este cuprinsă în cuvântul "a trăi" sensul este acela de transcendere a subiectivității prin celălalt și regăsirea într-o esență mai intensă, mai profundă, al cărui simptom simplu este ceva vag, nelămurit, dorit de toți și numit fericire.

*

Eterna Reântoarcere- să o înțeleagă fiecare cum vrea- își are obârșia în "existența" egală cu sine, a lui Parmenide.

*

Divinul este sublimarea cea mai categorică a existenței, "porunca" cea mai importantă din religii, căci prin raportare la ea, se ajunge la certitudinea propriei existențe. La polul opus, singurul păcat de neiertat, pe bună dreptate, este negarea existenței prin sinucidere, deci refuzul programatic de a recunoaște existența divinului, și proclamarea principiului nimicului, al neantului. Astfel că, "a fi sau a nu fi" își primește răspunsul din modul cum se răspunde la altă întrebare: este "a fi"? Un răspuns la această întrebare este: "Eu sunt cel ce sunt"

*

Înțelegerea unei femei frumoase, precum fluxul și refluxul oceanului...acum te atinge, acum te respinge...întotdeauna te înspăimântă.

*

Acceptarea, mersul înainte, vine din bănuiala imperfecțiunii noastre și năzuința dureroasă ca altcineva să aibă mai multă bunătate și dreptate decât noi. Poate chiar viața.

*

Lucian Filip

24 Februarie 2014

Cisnădioara

ISBN 978-973-0-18414-3.